

בטבח הסמוך לרשות הרבים. (ל) כלומר לקמן דקדים פגע במלוה
אם היה עובי החלל ד' טפחים או ה' כגון חומה אבנים ימנה נחלי
טפח הסמוך לה"ר כדלמך לקמן וי"ט דקדים פגע במלוה כ' חלי
לנתיבה: כמה דמרחיק. מן הכיה טפח מעלו וימנה מנחך קמ"ג:
על שני דפין. חליה דקף זה וחליה
דקף זה: בשני סיפין. בשני מוחות
של פתח: ראייה לשני סיפין. שהניח
גדל חלק בין דף לדף ורחיק לחלק
לשמים חליה כאן וחליה כאן: אבקתא.
אוזו חור שבליסקופה שיר הדלת
קוצב בו: היכי דמי. האי הלך
אחר היכי לרי דרג יתה: כגון
פתוח דתרי בתי ילבי גברי ובי נשי.
חלם שחלקו בינו חלו להלך אנשים
המחרין בנימו וחלו לאשמך לעשות
מלמנהם כנגעו וס פתח בין זו או
ופתח לכל בית לה"ר ואמ"ר לקמן
(דף ז') מוחה דרך ימין לבאה ולא
לילאה והכא בפסח שנין זו לזו לא
דעיין יי לחשוב ביה ודי לחשוב
יליאה אי יליאה מהיאי להאי ואי מהיאי
להאי אלא הלך אחר חור שבסקף שיר
הדלת קוצב בו: הוא לא שהחור בו
חשי בית ודך ימין ויזכסנגסן בו
וטנין מוחה: תלי דשי ברישא.
העמד הדיסקופה בבנין תמלה וחל"כ
קבועיהו: המוחות דגמרין מליית
דכתיב בה תעשה: ולא מן העשירי. ולי
קבעתא תחילה המוחה: ובסיפא והדר
הסיפא בבנין הוא ליה עשיר המוחה
ק"ר שמחא לדי מלוה: עשאה כמין נגר.

שם דקדים כ' י"ק
ע"ה מצוה כ' י"ק
למשה כמ"ד י"ק

ה' (מיוחס) (ל')

כדי קצב טו
דכתיב בו
(דכתיב בו)

זוה הב"ב
י דם עיטור
א יל קודס
' (בית סתרה)
כאיו סתח:

לשני דרשי
קבולי'א
(קבולי'א)
ית. ה. ז. י.

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'
יהוה ה' וי' י'

כתבה על שני דפין פסולה. פ' בקונטרס שהיה גי' חלק בין
דף לדף ולפירושו י"ס ליישב בחוקי* הלוח בשני סיפין
אלה על ב' דפין בשני החיטוב קלוח כי הוה דפ"ב דטובה (דף י"ט).
לדמך בשני דפין פסולה ספ"ר אחר רחמנא ולא שנים והיו בשני
חיטוב דוחיא דנט בפ"ב דגישין (דף
(ב) דבשי רבא בין שיער לשיעור בין
חיטה לחיטה מיה ופרך תופס לי
דספ"ר אחר רחמנא ולא שנים
וג' ספרי ומשני לא לריכא דמטורה
וטל כרחך לא מייסבל לגט בשני דפין
בחיטה אחת דחא חזרין כפרין
בתור דגישין (דף ס"ג) שיר מקלח
הנט וכתבו דף השני כשר ולא
חזרין דהוי כשני פסדים ופסול וי'ס
לדחוס משום דבזי נט כחוס ספ"ר
אלו כשטיה כחוס בספ"ר דמחמט
בספ"ר המוטור ומיוחד למטוי' ב'
דפין חליה בחיטה אחת וזכורא למי
משמע דבשני עורות פסולה דפרך
ולמה לא חזיקי שהספרי נכתבין
בשני עורות והספריין מוחות חין
(כתבין אלא כשור ח' מ"ר :

תלוי רבא ברישא. פ' בקונטרס
העמוד הסיפין תחילה שאם
לא כן תעשה ולא מן העשירי
וקשה למה ליה למומר קבע סיפין
ברישא ועוד לקמן הוא ליה לאחתי
גבי לא שט אלא שהעמוד ולכוסף
חקך כ' פ' ג' ג' ונראה לפסד דהאי ביחא
דכנס ריש גלוהא הייט כגון סימחא
בין גבדי לבין נשי דסליק מיני
ומשום היכר לרי קלמך ליה חלי דשא
כרישא. מ"ר: דא דעבידא כרישא
הא דעבידא כרישא: פ' בקונטרס
דכיכחא פסולה שהחובה כסף כנגד
שמונים כמותא איסחורא מיקום
חיבור המוק והרגל ומעמוד הוא
כשיטה והשפה בין מעמוד בין מושכב
תרוויח ומקריין כמין נגר וקשיא
ל"ר"ם דמעמוד לאו דרך כבוד הוא
וקבוצת חמוד קרי ליה המוכר פירות
(ג' דף ד' ק"ה) וכפר תורה ולוחם כבדון מושכב ולא מעמוד כדמשמע
בפ"ק דבבא בהר"ג (דף ז') חל"פ שהיו יטולין להניח מעמוד
חרון לו רמו כרהבו ועוד חזרין בכמוך העמוד ליה מלכין של קיום
חוקך שפורה מניחה ולי מעמוד ימנה בלחם מן הקיום של מלכין
י' וע"פ פ"ה כי כיהא מעמוד סחורה המשכין הטענות בהר"ג
פסולה כרישא הנהון בשוק להרבה בל"ג קבולי'א כרישא ומינהו
בפרק מנה חלילה (גימור דף ק"ג). דלחרין הוי איסחורא עד ארעא
ומינהו הא לחמך כ"פ"ב דמגילה ימנה לריך שיחא שמע שלה
חולה אה הפתח חין רליה לפ' הקונטרס דלפרוס ר"ם וי' ליישב
בגון דשעה אחרונה לגד רשות הרבים היא י' ורלשונה לגד פנים
והכך שמע לגד חויר הפתח וכן פשוט של הפליין גמי הוי חויר'
שמח מושכב ולא מעמוד ומינהו הא דלחריין לקמן (דף לה) כתב
על עור אחת והניח בהרבה בתים יל לא קשיא מידי דמעמוד
גמי י' ליישב וקשה לפ' ר"ם מהא דהניח בהרבה דכלים שפופרת

שהחכה נתן בה אה המוחה ואל"כ נהנה כמותא חל"פ כהן
כדך קבלתה טמאה ואל"כ קבע בה המוחה כדך קבלתה טמאה שלא
ליישב שהפופרת פתוחה לאורכה* חמטי רחשיה הנהו ואלה כדך קבלתה חל"פ כשהיה חל"פ
מין נגר עבדין משמע אכל שאר מוחות דעלמא לא עבדא. כמין נגר הלך נראה בין לפ' ר"ם
כדלחריין דעלמא לא עבדא. כמין נגר הלך נראה בין לפ' ר"ם כדלחריין דעלמא לא עבדא.
עבדין אלא לפר"ה הוין מושכב ולפ' הקונטרס מעמוד ואומר ר"ם לא ולמד דא מנשה
ככל יום כספסר תורה עומד על הבימה הכל עומדין וכפסולת ליטור מושכו
הכל יושבין. (י' מ"ר: (י' מ"ר: הוה שיתחא דהוה כי רב הוה והוה ליה מוחה.
מוך הלשון משמע חוקף פתח הטיט ושאי ולא ממש לבית המדרש
הכל פתח בית המדרש עשמו לא בעי מוחה וכו'. קמח רויחא (דף י"ג)
אליכא פלוגתא דתניא וכול יתיב מדרשות מתמחין כנגעיה ח"ל
וכא אשר לו הטיט מ' שמונה לו בית ומסוף הא רבי מאיר

סוף הכתוב
קמח א מיי פיה מל'
ספלין לילא מל'
עין כב כה טופי' יוד'
סוף רבא פ"י כ'
קמח ב מיי פ"ו ט'
הלי יא קמח ט'
טופי' יוד' פ"י רפס'
ט"י י'
ק' ג מיי ט' ל'
ממ ט' טופי' ט'
ספ"ק ט'

ויקרא תמוך אמר רב
אירא וכל פנין (ל')

קמח ד מיי פיה ט'
הלי טופי' ט'
ספ"ק י'
קמח ה מיי פ"ו ט'
הלי יא קמח ט'
טופי' יוד' פ"ו רפו'
ספ"ק י'
קמח ו מיי ט' ל'
ממ ט' טופי' ט'
יוד' פ"ו רפס' ט':

(פ' מ"ס) ד"ס ק"ד
מנוחה]

בפ"ק דבבא
הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

שיומה מקובצת
(א) ע"ה בית: (ב) חומת
בראש לקמן דקדים
פגע בטובה משמך:
לבי בין כי נדא
לבי נשי: (ד) י"ט
שכסין: (ט) חסיין
חיה חיימא משמך:
(ו) חסוות. בשבין
הדר חסיין כגמין:
(ז) חבשיה. כגמין
באית פתח אכל אית
של בית לא היה רגיל
אלא פתח ספ"ו יתי

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

הנהון ליה מלכין
של קיום

ד"טן ספ"ק רבא שויחא וכו' ב' ג' י'
(ח) ד"טן ספ"ק רבא שויחא וכו' ב' ג' י'
(ח) ד"טן ספ"ק רבא שויחא וכו' ב' ג' י'

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

קנה א מ"ו מ"ו מהלכות
מטילין לר"י וכן
עסק כן כו"פ מ"ו י"ד
מ"ו דמ"ו מ"ו י"ד
מ"ו

קנה ב מ"ו מ"ו מהלכות
הלכות מ"ו מ"ו
י"ד מ"ו דמ"ו מ"ו ד'
כ"י [מ"ו] י"ד מ"ו
דמ"ו מ"ו מ"ו
קנה ג מ"ו מ"ו מהלכות
י"ד מ"ו דמ"ו מ"ו
קנה ד מ"ו מ"ו מהלכות
י"ד מ"ו דמ"ו מ"ו
קנה ה מ"ו מ"ו מהלכות
י"ד מ"ו דמ"ו מ"ו
קנה ו מ"ו מ"ו מהלכות
י"ד מ"ו דמ"ו מ"ו

ומאי החילת שלש העלוין דקאחר להחזיקה. שומר לא ירחיקה
מן התקרה. ויבדולתו מחמת כפ"כ רמנלה דכשפתח
גבוה הרבה מניח כנגד כפ"ו וחולק על הש"ס שלט. מ"ו :
דלית לה תקרה. פירוש מקום שהפתח שוקק עם מלמעלה
חינו שיה אלה האבנים
מן הכופה אכן נכנסת ואלכן יולאה
ובענין זה דלית לה יסופי שאין סם
מוזחה אלה האבנים בלכות כגון שני
מוזחה ובענין זה [היתא] כפ"כ דעירובין
(דף י"א.) גבי כופה ומה שפי' הקונט'
לגון אחר דלית לה תקרה שאין
הכית מקורה * קשה מי נרע מעברי
הלכות דמייבין במוזחה כדלמך פרק
קמח דיומא (דף י"א.) מ"ו :

דתינטייה. לכל הכית מן המוקין: על די ימין. דמוזח ליד
הימין הוא ככתיבתו: העמיק. החור טפח וקבע בו המזוזה פסולת:
פעים. ויהייו סף מוזחה של זרמ הפתח: או שטלה עליה מלבן.
לכנה. שלאחר שקבע המזוזה נספך הוקף מלבן כפתח כנגד
חורה אור [הפתח] אם יש כעומק הפנים או
בלוחו מלבן (שלה) שטלה על המזוזה
טפח להשחא היא מזוזה המזוזה
כעומק הפתח טפח כרך מוזחה אחרת
כ"ו: טלה. לשון טלה פלטר"א:
בפתח שאחורי הדלת. כגון שיש
עומקו טפח הכית פליס קבוע ושני
פתחים מתחתיו אחד לרדום ואחד
למעבר וקבע מוזחה (אובעפס) :
בחלל פתח הדכומי וכשהדלת פתוחה
היא פתוח למעבר החור הדלת אם
יש עובי כפליס המנדילין טפח זין
פתח לפתח כרך מוזחה אחרת לפתח
מעבריו הוואיל ואין המזוזה יבטללו
- ואם לאו אין כרך מוזחה אחרת
שהיא כמותו בלוחו פתח עלמנו וכן
שטלה מלבן לפליס משני נדלים
המלבן ריבוע אם עביו והנדיל' אם
הנדלמ'. פי' אחר שדרך עשרים
לעשות פתח אלל שער הגדול שאין
פומחים שער הגדול חמיר * [ואם
קאמר או שטלה עליה מלבן ועשה
אלל המלבן פתח אחר אם יש בין פתח
לפתח טפח הוא שיהיה חסודין ורך
מוזחה אחרת לקמן: הא בהדיא קתני
לה. כשיספך דההיא: כיצד קתני.
והיא ולכסוף העמיד פסולה * [תעשה ולא מן
העשי ואמר רבא הני פיהדי שימאי פטורין
מן המזוזה כמאי * פיהדי שימאי פליגי בה רב
רזימי ואבא ויש חד אמר דלית לה תקרה
וחד אמר דלית לה יסופי אמר רבה בר
שיאל אמר רב חסדא * באבסדרה מן
פצמיין הייב לחווק תקרה הוא דעבידי הבי
קאמר אע"פ שיש לה פצמיין פטורה שאין
עשיין אלא לחווק לתקרה אמר אבוי הוינא
להו * איספלידי דבי מר דאית להו פצמי
ולית להו מוזחה קסבר לחווק תקרה הוא

אבסדרה ומרפסת הייבין במוזחה * באבסדרה
כמוזחה. וכן משמע
כפ"ק דסוכה (דף ה') דכית שער
חייב במוזחה גבי סתי סוכות של
יבנים זו לפנים מזו דפרך ותיבוי
חילוקי בית שער לפתחים ותחייב
במוזחה ותיבוי כפ"ק דיומא (דף י"א.)
הניא יכול בלתי מרבה אף בית שער
אבסדרה ומרפסת תלמוד למר
(זו) בית כו' וי"ל דהסס מדלתייהא
והסס מדרבנין ור"ה' יתק אלפס
תוך דהכא כפסוחה לבית. מ"ו :
כשהא

היהו אבסדרה ולא כמו שפי'
בקונט' כפ"ק דבבא בתרא (דף ג.)
היהו ערקלין טה ובערוך פירש
דהיינו מערה כדמדרגתיין (ההיא ג)
בבבא חפני טהול כמערה
באבסדרה וסוגי'א דבבא בתרא
קשה לפי' הערוך דמשמע הסס שם
באבסדרה כסרי וליכתי ובמערה
ליכא כסרי וליכתי ועוד דקאמרין
הסס מעיקרא באבסדרה והסתי'
העדרוהא פירוש לפי שכנה אבסתי'
השומא דאבסדרה וד' באבסדרה
היינו מערה אן לך הדר אלל
ממערה. מ"ו :

הנהרות הבית
(ה) שתי דים כפתח ו
וקבע מוזח פליס כחלל
(ב) דיה פיתח זיל לתי
דיה טה ג' (ג) דיה
פיתח זיל לתי כסרי
והפליס פליס כחלל
לכ כפליס זיל לתי
מסקת פליס כסרי :
(ד) דיה פליס כחלל
פליס דמתי מוזחה פליס
פליס דמתי כסרי
וכי כר סתי ככר כר
אכר פליס (ה) דיה זיל
פליס דמתי כסרי
אלתי כפליס כסרי
לר או כפליס כר
קטנות טוקות ותיבוי
ועיני ה' כ' ג' :
אבסדרה

היהו אבסדרה ומרפסת הייבין במוזחה * באבסדרה
כמוזחה. וכן משמע
כפ"ק דסוכה (דף ה') דכית שער
חייב במוזחה גבי סתי סוכות של
יבנים זו לפנים מזו דפרך ותיבוי
חילוקי בית שער לפתחים ותחייב
במוזחה ותיבוי כפ"ק דיומא (דף י"א.)
הניא יכול בלתי מרבה אף בית שער
אבסדרה ומרפסת תלמוד למר
(זו) בית כו' וי"ל דהסס מדלתייהא
והסס מדרבנין ור"ה' יתק אלפס
תוך דהכא כפסוחה לבית. מ"ו :
כשהא

שימה מקובצת
[א] תיבת טהול להחזיק
מן כ"י יותר משישים
ספק: [ב] יס' שישה
במוזחה כ"י [ג] פתח
שחוריה הדלת
הש"ס ב' לשישה
ולשישה ושלשישה
פצמיין כפצמיין [הספד]
לשני פתחים [זכר] יש
בית לתי לתי ולשני
שני קתני לחיוב דתי
עין הוא לתי לפתח
שחוריה הדלת: וי'
היהו כפח שאחורי
החלל. מ"ו כן
בכפצמיין תתי כו'
ולר"ש קשה א"כ
דתיבות שחוריה דלתי'
דתיבוי שחוריה דלתי'
ישן לתי לתי וי'
שחוריה דלתי'
ואתחית שחוריה
ותי דרך יתן לתי לתי
ע"כ : (ד' דתיבוי דתיבוי)

היהו אבסדרה ומרפסת הייבין במוזחה * באבסדרה
כמוזחה. וכן משמע
כפ"ק דסוכה (דף ה') דכית שער
חייב במוזחה גבי סתי סוכות של
יבנים זו לפנים מזו דפרך ותיבוי
חילוקי בית שער לפתחים ותחייב
במוזחה ותיבוי כפ"ק דיומא (דף י"א.)
הניא יכול בלתי מרבה אף בית שער
אבסדרה ומרפסת תלמוד למר
(זו) בית כו' וי"ל דהסס מדלתייהא
והסס מדרבנין ור"ה' יתק אלפס
תוך דהכא כפסוחה לבית. מ"ו :
כשהא

שימה מקובצת
[א] תיבת טהול להחזיק
מן כ"י יותר משישים
ספק: [ב] יס' שישה
במוזחה כ"י [ג] פתח
שחוריה הדלת
הש"ס ב' לשישה
ולשישה ושלשישה
פצמיין כפצמיין [הספד]
לשני פתחים [זכר] יש
בית לתי לתי ולשני
שני קתני לחיוב דתי
עין הוא לתי לפתח
שחוריה הדלת: וי'
היהו כפח שאחורי
החלל. מ"ו כן
בכפצמיין תתי כו'
ולר"ש קשה א"כ
דתיבות שחוריה דלתי'
דתיבוי שחוריה דלתי'
ישן לתי לתי וי'
שחוריה דלתי'
ואתחית שחוריה
ותי דרך יתן לתי לתי
ע"כ : (ד' דתיבוי דתיבוי)

היהו אבסדרה ומרפסת הייבין במוזחה * באבסדרה
כמוזחה. וכן משמע
כפ"ק דסוכה (דף ה') דכית שער
חייב במוזחה גבי סתי סוכות של
יבנים זו לפנים מזו דפרך ותיבוי
חילוקי בית שער לפתחים ותחייב
במוזחה ותיבוי כפ"ק דיומא (דף י"א.)
הניא יכול בלתי מרבה אף בית שער
אבסדרה ומרפסת תלמוד למר
(זו) בית כו' וי"ל דהסס מדלתייהא
והסס מדרבנין ור"ה' יתק אלפס
תוך דהכא כפסוחה לבית. מ"ו :
כשהא

שימה מקובצת
[א] תיבת טהול להחזיק
מן כ"י יותר משישים
ספק: [ב] יס' שישה
במוזחה כ"י [ג] פתח
שחוריה הדלת
הש"ס ב' לשישה
ולשישה ושלשישה
פצמיין כפצמיין [הספד]
לשני פתחים [זכר] יש
בית לתי לתי ולשני
שני קתני לחיוב דתי
עין הוא לתי לפתח
שחוריה הדלת: וי'
היהו כפח שאחורי
החלל. מ"ו כן
בכפצמיין תתי כו'
ולר"ש קשה א"כ
דתיבות שחוריה דלתי'
דתיבוי שחוריה דלתי'
ישן לתי לתי וי'
שחוריה דלתי'
ואתחית שחוריה
ותי דרך יתן לתי לתי
ע"כ : (ד' דתיבוי דתיבוי)

עין משפט
בר מצוה
ח א ב מ י פ י
מלכות הפילין
ו כ ט ז טו ט"ו ח"ח
מ כ ט טפח א ט'
ט ג מ י ק פ ט ח'
מט הלכה ב מ
ז סה טו ט"ו ח"ח
ז ט טפח א ט'
מ י ק פ ט ח'
מלכות
ח"ח מ"כ מ
ל"ח מלכות ג טו ט"ו
ז"ח מ"י מ"י מ"
ה טו ט"ע ט ט'
ג
ז מ"י מ"כ מ
מלכות ז'
ז מ"י מ"כ מ
ל"ח מלכות ג טו ט"ו
ז"ח מ"י מ"י מ"
ח"ח מ"י מ"י מ"

לז:

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

מנחות הש"ס

3

ומיכה היא איכה לטעמי דכדבר אילתריבא ליה דהוה אמצע דהוקח את
מנחתו דמוכה מילתא דכפל הוא וכן פירש שם בקונטרס דמות מנחתו
לא אילתריבא ליה דלחין שדין דהא כתוב (במדבר י"ח) ופרונו מן חמש
הפדוה אבל נהרג אילתריבא ליה לאשמעינן דלא אחרין דהוה לא
קטטה הוה חיי ולוה כפל הוא ולפרוקה
וקשה לפירושו ופרונו מן חמש נודות
הכתוב הוא ולא להפוקה מפורח כפל
אלא אילו קום ליה בגויה שכלו לו
חדשני חע"ג דמהכל נפקא דכל עשרה
ויוס בחדש איש נפל מידי דהוה לחן
שגנוס ימ"ם דכחמה דילפוט מניה
דאיט נפל חע"ג דגזרחה הכתוב כי קום
לחן שכלו לו החדשו כדמוכח
בפ"ק דלאש השנה (דף ז) לחן טעין
לו לא משעת הראש (ב) ועוד אמרי'
בפ"ק יש בטרך (בכורות דף מ"ב) גבי
פרה אחא נטבתוך שלשים יום ונחלכו
המנוח בטרך ל"ו יום לחן כט פרו עוד
אמרי' בינוטלמי בפ"ק דקדושין גמרא
דבמה גסה עוקטה כדמכסה "רבי
יהודה אמר שאל רבי אלעזר בטרך
שענקה בטרך ל"ו יום ח"צ דומה לו כמו
שנת ובכור מחדש שלשים יום וכו'
כדכדג מאי טעם לומר כתיב
ומנחה (ל"ח דגמרא) הוה דעמשה
פרשה חע"ג סקיה יותר מל"ו יום
וכין שש לו שני ראשונים טריפה
דכל יתר כנטול דמי' מ"ל":

אך חלקי, אך פדה פסדה (במדבר י"ח) והוא נמי כנוסף דמי שזהר לא
ישיה: בגולגולת תלא רחמנא. לפירוש בכור דכתיב (ב"ב א) חמש
שקלים לגולגולת והיא חיה ליה חוה וחי משום אך חלק השחמה מיהא
לא מיח: גובה. קצרות דהוה אלל כהנף: ירך ממש. קף: מה
להלן בגובה שבראש. כדלפני לקמן
אך חלק שאני הבא דבגולגולת תלא
רחמנא אמר מר ירך וזו קצורת מגלן דת"ר
על ירך זו גובה שביד אחא אומר זו גובה
שביד או אינו אלא על ירך ממש אמרה
תורה הנח תפילין ביד והנח תפילין בראש
מה להלן בגובה שבראש אף כאן בגובה
שביד רבי אלעזר אומר אינו צריך הרי היא
אומר (זהו לך לאות א) לך לאות ולא
לאחרים לאות ר' יצחק *אומר אינו צריך
הרי היא אומר *ישמחת את דברי אלה על
לבבכם וקשרתם שתהא *שימה כנגד הלב
ר' חייא ב רב אחא בריה דרב אייא סבין
ומנח ליה להרי ליביה רב איש היה וחיב
קמיה דאמימר היה צריא בריה וקא מתהוין
הפילין אמר ליה לא סבר לה מר לך לאות
ולא לאחרים לאות אמר ליה במקום לך
לאות איתמר *גובה שבראש מגלן דת"ר
בין עיניך זו גובה שבראש אחא אומר זו
גובה שבראש או אינו אלא בין עיניך ממש
נאמר כאן בין עיניך ונאמר להלן *לא
חשימו קרחה בין עיניכם למת מה *להלן
בגובה שבראש מקום שעושה קרחה אף
כאן בגובה של ראש מקום שעושה קרחה
ר' יהודה אומר אינו צריך אמרה תורה הנח
תפילין ביד הנח תפילין בראש מה להלן
במקום הראוי ליטמא בנוגע אחד אף כאן
במקום הראוי ליטמא בנוגע אחד לאפוקי
בין עיניך דאיכא בש"ר ושער דאיכא שער
לכן ואיכא נמי שער צהוב [א] ארבע ציציות
מעבבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת:
מאי בנייהו אמר רב יוסף טרין בעיצות איכא
בנייהו רבא בר אהינא אמר מליה בעלת
חמש איכא [ז] בנייהו רבונא אמר רב הונא
איכא בנייהו *דאמר רב הונא יהוצא במליה
שאינה מצויצת כהלכתה בשבת חייב האמת
אמר רב שישא בריה דרב אדרי *הא מאן
דבצירה לגלימיה לא עביד ולא כלום שוייה
מליה בעלת חמש אמר רב משרשיא *הא מאן
דציריה לגלימיה לא עביד ולא כלום הצרות
ולא כלום מאי טעמא דכמאן דשרייה דמי *והתן נמי כל
הצרות הצרות והצרות הצרות והצרות הצרות
לגלימיה לא עביד ולא כלום אם איתא דלא מיבעי ליה
ליפסק ולישרייה: רבי ישמעאל אומר ארבע מצות:
אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי
ישמעאל [ז] ולית הלכתא כותיה רבונא הוה קא
אזיל אבתייה דמר בר רב איש בשבתא דריגלא
איפסק קרנא דחמיה ולא אמר ליה ולא מדי
כד משא לביתיה אמר ליה מהתם איפסקי א"ל
אי אמרת לי מהתם שריתיה והא אמר *מר גדול
כבוד הבריות שדוחה את לא תקשת
שבותרה חרנוכה רב בר שבא קמיה דרב
כהנא בלא

השנים נקרות הכפל אף על גב שזכה הדיקה שלא תחזור לאחנה לא עבר כלום דסופו
במלמטיה ולכן כנסות בעיני הלכך מהשמה כמאן דשרייה דמיא [א]: כל חמתות. נרות הנרות שלין
טורין לחין מקלנן טומאה דרוחן כאלו נימר הקשר וליכא ביה קיכול והוה ככלי הנקוב במועז ריחון:
חרץ משל ערביים. דהרין ככך. האי מאן דחייטיה לגלימיה. טכפל לטויה דכפרוסות ומפרה שלא משוג
לאחנה ואס"ה לא עשה כלום דכמאן שרשייה *דמיא: אם איתא דלא מיבעי ליה. אם חרוכה היא
לו והינה צרכה לו חרוכה כל כך *ולפסקו חזונו כפל ולישרייה ואמר קן ימלה הלעומ:
*הלכה כרבי ישמעאל. וכי הנן שיערית לתמן לעל מה בנייהו: שבתא דרגלא. שנת *שדורשין
שכלכות הכולל דקדושיא (פסחים ז') שאלו והלכות התם בתם ה' ימים עומדין ברע דמורוץ *אלוה דהוה ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' R

השנים נקרות הכפל אף על גב שזכה הדיקה שלא תחזור לאחנה לא עבר כלום דסופו
במלמטיה ולכן כנסות בעיני הלכך מהשמה כמאן דשרייה דמיא [א]: כל חמתות. נרות הנרות שלין
טורין לחין מקלנן טומאה דרוחן כאלו נימר הקשר וליכא ביה קיכול והוה ככלי הנקוב במועז ריחון:
חרץ משל ערביים. דהרין ככך. האי מאן דחייטיה לגלימיה. טכפל לטויה דכפרוסות ומפרה שלא משוג
לאחנה ואס"ה לא עשה כלום דכמאן שרשייה *דמיא: אם איתא דלא מיבעי ליה. אם חרוכה היא
לו והינה צרכה לו חרוכה כל כך *ולפסקו חזונו כפל ולישרייה ואמר קן ימלה הלעומ:
*הלכה כרבי ישמעאל. וכי הנן שיערית לתמן לעל מה בנייהו: שבתא דרגלא. שנת *שדורשין
שכלכות הכולל דקדושיא (פסחים ז') שאלו והלכות התם בתם ה' ימים עומדין ברע דמורוץ *אלוה דהוה ר' ר' ר' R

- בזמנא רשי
- אך חלקי. (מ"ד) חזון
- מייטון (מ"ד) חזון
- פסחים ה. סס פא.
- שבוטו ה"י.
- הוצא
- בטליה
- שאיבה
- מצינתי
- כהלכתה בשבת חייב
- הזאת. ואילו לא היתה
- מצינתי כלל לא משתרי
- דכא נבזיה הוה, אלמא
- הליית חזון לו משאו
- הואיל ואין כמלתו אין
- לרין לה, וכן כנגד
- חמש און דלישטון
- כוחיה (שבת קל"ז).
- הדרן עלך הקומץ

כין גטח ז"ק

מחטת בעט ז"ק

דבני ז"ק

ז"ק מ"ו

דחלת ז"ק

[קדושין ל']

הנחות הב"ח

(א) רש"י ד"ס ולא לתמיש וכו' לבי סס"ד וחתיב מ"ב ע"ד הל"ב קיטור: (ב) ד"ח בעלת חמש וכו' להלן לבי סס"ד רש"י ד"ס כל ה' בפסל דליכא סלסע הש"ס

(א) רש"י ד"ס ולא לתמיש וכו' לבי סס"ד וחתיב מ"ב ע"ד הל"ב קיטור: (ב) ד"ח בעלת חמש וכו' להלן לבי סס"ד רש"י ד"ס כל ה' בפסל דליכא סלסע הש"ס

כיום סכין ט"ז

הש"ס מ"ו

הש"ס מ"ו

ז"ק מ"ו

כנסות ית' (שבת קל"ז) סדורין מה' מיליה (ז')

הנחות הב"ח
(א) רש"י ד"ס ולא לתמיש וכו' לבי סס"ד וחתיב מ"ב ע"ד הל"ב קיטור: (ב) ד"ח בעלת חמש וכו' להלן לבי סס"ד רש"י ד"ס כל ה' בפסל דליכא סלסע הש"ס

3

Jacob Levi Moses, ha-Levi

שו"ת מהרי"ל החדשות

לרבינו יעקב מולין זצ"ל

יו"ל לראשונה ע"פ כמה כתבייד
עם הערות והארות, מראי מקומות וציורים

על ידי
הרב יצחק סץ

מפעל תורת חכמי אשכנז
מכון ירושלים • תשל"ז

סימן קכב

וזה אשר העתקתי מכתובת ידו: ← 7

בשילהי אדר, תמצא הוד והדר, אהובי ידי' מהר"ר יעקב כ"ץ שי'. מה שכתב מר אם יש להניח המזוזה משליש העליון מפתח לא ידענא מאי היא, דמסקינן שם¹ להרחקה איתמר שלא ירחיקה מן ה[מ]שקוף יותר משליש העליון, אבל כל שליש העליון כשר. ואם באת להחמיר על עצמך ולקיים דברי הירושלמי² דאמר שאין להניחה יותר מכתפות האדם, אף כי פליג אתלמוד דידן³ ולא נהוג עלמא הכי, אז תוכל לעשות ברזל שלם בלתי נקב מפני הטינוף כי כך שמעתי מפי קדוש רבינו הזקן ז"ל, וכן ראיתיו נוהג הלכה למעשה בביתו. ובכן תושליו וכו'.⁴ L

היינו

נשות

[י] ג

סימן קכג

א אמר לי מהר"י סג"ל דשאיירי הח"ר זלמן זאלצפורק¹ ז"ל שאל ממנו הוראה אם רשאי למסור מזוזה לגוי כי ההגמון שלו ביקשו מאד למסור לו אחת ואמר² לקבוע אותה במבצר שלו, ואמר להיטב לו³ בשביל כך כל ימיו. והיה מתיירא אם לא ימסור לו ח"ו תצא לו חורבה מהמושל. ואמר מהר"י סג"ל שהסביר לו כמ' ראיות שאסור למסור מזוזה לגוי והיה מצטער על שהציר היה נחוץ לדרכו ולא היה לו פנאי להניחני אות' להעתיק אלי התשובה.

ב אהובי הר' זלמן שי' טעמא דידי דאסר למכור מזוזה לגוי דאמרי חכמים¹ דקונין מהן ספרים תפילין ומזוזות עד כדי דמיהן כדי שיצא מידם ואי לאו דלא ליגנבן ולייתי היו קונין מהן ואפי' יותר על כדי דמיהן [כי] היכי דלא ליזוללו בהן, כ"ש דאין מוסרין להן לכתחילה. ואי משום דקאמר שרוצה לשומרה בטהרה היינו כל זמן שאינו נזוק אבל אם יראה שאינו ניצול כ"ש שמבעט ומתחרט כמו מצות סוכה לעתיד², וכמו חסד לאומים חטאת דפ"ק דב"ב³ ואתי לזולולי טפי מגוי אחר, והקב"ה מנסה אומות העולם שלא כדרך טאני' א) ויבעט ויזולול במזוזה ובמ' שצויה עליה ונתחלל ש"ש ח"ו יותר ממה שנתקדש על ידו. ועוד התינת בחיו

דלא

רתי

[ה]

א) כדרך הטבע, ככ"ל.

סימן קכב : פ. דף שע"ג בהגה"ה.

1 מנחות לג, א—לג, ב.

2 ירושלמי פ"ד דמגילה ה"ב.

3 כך כתבו תוס' במנחות לג, ב ד"ה ומאי, אבל המרדכי בהלכות קטנות סוף סוכה קרוב לסוף סי' תתקס"א כתב שהר"י הסתפק אם חולק. ולענין הלכה עיין יו"ד רפ"ט ס"ב בט"ז וש"ך.

4 עיין לעיל סי' כ"ח גם תשובה למהר"י כ"ץ באותה פתיחה וחתימה. ואולי היא תשובה אחת וחולקה לשנים ע"י איזה מעתיק.

סימן קכג : קטע זה חסר מספר מהר"ל דפוס ווארשא ונמצא בכ"י פ. דף שע"ה וגם בדפוס לבוב, שנת 1860, בשינוי קצת ומובא בד"מ יו"ד

סי' רצ"א אות ב. כנראה שהושמט ע"י הצנזורה.

1 קרובו של ר' זלמן משוטיגווערא, מחבר ספר מהר"ל, וגם קרוב למהר"ל, כדמוכח משו"ת הנדפס סי' ס"א בכ"י.

2 ורוצה, דפוס לבוב.

3 לכל היהודים, ד"מ.

שע"ה ב : ב.מ. דף 119, ב, סי' קס"ג.

1 גיטין מה, א, או"ח סי' ל"ט סי"ז.

2 ע"ז ג, א.

3 ב"ב י, ב, וכל צדקה וחסד שאומות עכו"ם עושין חסא הוא להן שאינם עושין אלא להתגדל כו' אלא שתמשך מלכותן כו' אלא להתיהר כו' אלא לחרף אותנו".

סוף

הנה

יות

ט ;

דף

כט

יא

זה

זק

מ"ט רגנן אמרי כי היכי דתפגע ביה מלוא תחלה ורבי הונא מסורא אמר כי היכי דנגטריה פירוש שאם יש בחלל הפתח שלשה או ארבעה טפחים קודם שיגיע לדלת מלוא להניחה בטפח הסמוך לר"ה כי היכי דניפגע במלוא קודם שיכנס רגלו לחלל הפתח. כי היכי דנגטריה ששמור הבית מן המזיקין ומ"ה כל מאי דיכלינן להוציא המזוזה לר"ה נוזיא: בתחלת שליש העליון ובר. (שם ל"ג) ח"ר זירא אמר רב מתנא אמר שמואל מלוא להניחה בתחלת שלש העליון. ומ"ש ובלבד שלא ירחיקנה מן המשקוף טפח. טעמו מדלמרינן על הא דר' זירא אמר שמואל ורב הונא אמר מגביה מן הקרקע ומרחיק מן הקורה טפח וכל הפתח כולו כשר למזוזה. מיתבי מגביה מן הקרקע טפח ומרחיק מן הקורה טפח וכל הפתח כולו כשר למזוזה דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר וקשרתם וכתבתם מה קשירה בגובה אף כתיבה בגובה בשלמא רב הונא הוא דלמך כרבי יהודה אלא שמואל דלמך כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבי יוסי לעולם כרבי יוסי ומאי תחלת שלש העליון דקאמר להרמיה. ומשמע לרבינו דלא פליגי רבי יוסי ורבי יהודה אלא בלמטה משליש העליון אבל למעלה ד"ה זריך להרמיה מן הקורה טפח והכי משמע מדלמך רבי יוסי מה קשירה בגובה אף כתיבה בגובה וכי היכי דקשירה דהויא

פתח קטן ובר. שם איתמר לול הפתח מן הבית לעלייה אמר רב הונא אם יש לו פתח אחד חייב במזוזה אחת אם יש לו שני פתחים חייב בשתי מזוזות. וביאור זה שדרך העולם כשעושין ארובה באמצע עלייה עולין לה מן הבית במעלות ועושין פתח אחד למטה כדי שלא ירדו מן העלייה לבית כי אם ברשות ועושין צעלייה ארבע מהינות ועושים בו פתח כדי שלא יעלו מהבית לעלייה אלא גרשות ופעמים שאין עושין אלא אחד ואלו נועלין מכאן ואלו נועלין מכאן: חדר שבבית ובר. כבר כתב דין זה לעיל. וא"י למה נשנה כאן: יא פתח שבין בית המדרש ובר. בפרק הקומץ (ל"ג) ההוא פתחא דנפיק ביה רבי לבי מדרשא לא הוה עביד ביה מזוזהא והא ההוא פתחא דהוה עייל ביה רב הונא לבי מדרשא ועביד ליה מזוזה התם רגיל הוה דלמך רב יהודה אמר רב במזוזה הלך אחר הרגיל כלומר להחייב במזוזה נפתח שבין ביתו לבית המדרש הלך אחר הרגיל שאם הוא רגיל ללכת ולגא תמיד דרך אותו פתח חייב במזוזה ואם אינו רגיל ללכת ולגא נקביעות אלא פעם במקרה פטור, כנ"ל לדעת רבינו. ובנ"י פירוש דפתחא דרבי לא היה עשוי אלא לו לבדו והיינו שאינו רגיל ופתחא דרב הונא היה עשוי לכל הנכנסין לנה"כ או רובם והיינו רגיל וכן פירש"י ו"ל ולישנה משמע טפי כמו שפירשנו לדעת רבינו: פתח שבין שני בתים ובר. שם אמר רב יהודה אמר שמואל הלך אחר היכר זיר ה"ד היכר זיר כגון פתחא דבין תרי בני בין גברי לנשי כלומר שחלק ביתו חזיו לנורך האנשים הנאים אל הבית וחזיו לנורך אשתו לנניעות ויש פתח צניעה וכל פתח פתוח לרשות הכרטיס ונעין מזוזה דרך ימין לציאה והכא לא ידעין הי חשוב דרך ציאה אי מהאי גיסא אי מהאי גיסא וקאמר דהלך אחר היכר זיר כלומר אחר חור שהלכת קובץ בו אותו זד שהחור בו חשוב בית ודרך ימין שנכנסין בו נותנין מזוזה:

א פתח קטן שבין בית לעלייה חייב במזוזה. חדר שבבית אפילו חדר בחדר חייב לעשות מזוזה על שער החדר הפנימי ועל שער החדר החיצון ועל שער הבית שכולן עשויין לדירה וקבועין: יא פתח שבין בית המדרש או בין בית הכנסת וביתו אם רגיל לצאת ולבוא באותו הפתח חייב במזוזה. פתח שבין שני בתים הולכין אחר הציר של דלת מקום שהציר נראה עמו שם קובעים את המזוזה: י"ב והיכן קובעים את המזוזה בתוך החל של פתח בטפח הסמוך להוציא בתחלת שליש העליון של גובה השער. ואם קבעה למעלה מזה כשרה. והוא שירחיקנה מן המשקוף טפח וצריך לקובעה. על ימין הנכנס לבית ואם קבעה משמאל פסולה. ובית של שותפין חייב במזוזה: י"ג חייב [הן] אדם להזהר במזוזה מפני שהיא חובה הכל תמיד. וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקדוש ב"ה ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותו בהבלי הזמן. וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים.

א הכל בטור שם:

בגובה חרוע אינו בסוף גובהו אלא מרוחק מסוף גבוה קלת ה"ג כתיבה דילפינן מינה דהויא בגובה אינה בסוף הגובה אלא מרוחקת ממנו מעט דהיינו טפח כנ"ל לדעת רבינו. והר"ש חולק ואומר שיכול לתמו בגובהו של פתח עד המשקוף: בתב הר"ב"ד הגע עלמך שהוא שער גבוה מניחה כנגד כתפיו ודיו עכ"ל. וזה שכתב הר"ב"ד הוא ירושלמי בסוף מגילה. ורבינו קובץ דמכיון שלא הזכיר כן בגמרא דין משמע דלא ס"ל הכי: וצריך לקובעה מימין ובר. מימנא דרבא פ"ק דיומא (דף י"ב): ובית של שותפין ובר. כתיבתא (שם י"א) וק"ל למה אומר רבינו דין זה עד כאן לעיל הו"ל לכותבו. וי"ל דמשום דגמרא בדי הדי איתמר דלמאי דתיב בית האשה ובית השותפין חייב פרכינן פשיטא מהו דמימא ביתך ולא ביתה ביתך ולא צניעה קמ"ל ולא ביתך דמימא רבא

בב - יג והיכן קובעין ובר. (שם ל"ג) אמר רב יהודה אמר שמואל מלוא להניחה בתוך חלל הפתח פירוש ולא מבחוץ: ומ"ש בטפח הסמוך להוציא. ג"ג שם (ל"ג) אמר רבא מלוא להניחה בטפח הסמוך לר"ה

הנהרות מיימוניות

ומסיק ושדין שלא יביא אמה על אמה ממקום אחד תכלת ותולה בה אלמא כל היכא דמתחילה בכשרות שוב אינו נקרא תעשה ולא מן העשוי. ה"ג: [ה] יש אומרים כי יש בירושלמי עיר שיש בה חזירים פטורים מן המזוזה ואריב"א כי ישתקע הדבר ולא יאמר כי בדיק בכולו ולא מצאו ואפילו אם ישנו בשום מדרש היינו דוקא בפתח הבית אבל בחדרים ועליות חייבין ואפילו בפתח הבית במקום שהתחלת שליש עליון השערים למעלה מעשרה יכול להניח אמנם היה נוהג לכסות כולה בפתח וכתב ה"ר משה מקוצי שגם בחדרים במקום שהתניקות מצויין הוא מכסה הנקב במעט שערה ע"כ:

טור שם סימן רפ"ט וכתב מב' שלישים ולמעלה הכל הוא מקומה עד המשקוף וכן כתב הרא"ש ע"ש: [כתב רבינו שמחה פצים שבאמצע הפתח ובי' דלתות שוקפין עליו אחד מימין ואחד משמאל ופתח אחד פתוח בכל פעם ליכנס ולצאת ולפעמים כשיש להכניס שם חבילות גדולות מפרק העץ ופותח ב' הדלתות יתן המזוזה באותן פצים דרך ימין לאותו הרגיל להיות פתוח אע"ג דכשמפרק ומחזיר מתקנן עם הכזחה ולא הוי תעשה ולא מן העשוי כמו חתך והניח ולבסוף העמיד שהרי מתחלת קביעות הפצים היה קבוע ועומד דרך קביעותו וכן מוכח בגמרא דאמר בהתכלת גבי טלית שנקרע הכנף מן הציצית חזף לג' תפירות וכו']

בגדל עוז

הצילו בהלכותיו מוכח שאין הלכה כמותו דהא בצנלי סתמא קמני ובריש עירובין נמי כי מיידי בגובה הפתחים לא רתחא ודל"ן: יג חייב אדם להזהר בדי עיר בדרבי מישרים. פרק הקומץ רבה (דף ל"ג):

יב והיכן קובעים את המזוזה בדי עיר חייב במזוזה. פרק הקומץ רבה (דף ל"ג): בתב הר"ב"ד ו"ל הגע עלמך שהיה שער גבוה מניחה כנגד כתפיו ודיו עכ"ל: ואני אומר כי ר"מ ו"ל לא פסק כן לפי שצנלי לא חילק וגם ר"י אלפס ו"ל לא

קריית מלך

וב"י שיכנס ויבא יפגע ביחוד ה' ב' ויבנה אהבתו ב'ו. זוה"ק ואתחנן רס"ג

ה"ב. והיכן קובעין ב'ו. חסר השגה ע"י כ"מ: ואם קבעה משמאל פסולה.

אין בתאור

פגע במלוא אם היה עובי החלל הרבעה טפחים או חמשה יניחנה **א** ו' ו"ש משני שלישי גובה הפתח ולמעלה וכו'. שם (דף ל"ג) כחלל טפה הסמוך לרשות הרבים עכ"ל. ולקמן (לג): אמירתא דרבא אמר רבי זירא אמר רב מתנה אמר שמואל מלוא להניחה בחתלתל אמרין מאי טעמא רבנן אמרי כדי שיפגע במזוזה מיד רב חנינא מקורא אמר כי היכי דמנטריה. ופירש רש"י דמנטריה לכל הבית מן המזויקין: וכו"ש משני שלישי

גובה הפתח ולמעלה. שם (לג). אמר רבי זירא אמר שמואל מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון וכתב הרא"ש (הלכות מזוזה סי' י) פירוש שלא ירחיק מן המשקוף יותר משליש גובהו של פתח אבל יכול לתמו בגובהו של פתח עד המשקוף עכ"ל

וגררר שטעמו מדאוקימנא לה בגמרא כרבי יוסי דאמר וקשרתם וכחבנתם מה קשירה בגובה אף כחיבה בגובה ומאי חתלתל שליש העליון דקאמר להרחיקה שלא להרחיקה מן הקורה של מעלה יותר משליש. ומדברי הרמב"ם (מזוזה פ"ו ה"ג) נראה דלכתחלה מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון שכתב והיכן קובעין את המזוזה בתוך חלל של פתח וכו' בחתלתל שליש העליון של גובה השער ואם קבעה למעלה מזה כשרה. ומימרא דרבי זירא הכי משמע דמלוא להניחה לכתחלה בחתלתל שליש העליון דרבי יוסי איירי היכא דבדיעבד קבעה למעלה מזה כשרה כל שהיא בגובה ולפי זה כי אמרין ומאי חתלתל שליש העליון דקאמר להרחיקה היינו לומר דמעיקרא היה סלקא דעתיה דרבי זירא בחתלתל שליש העליון דוקא קאמר ולא למעלה ולא למטה ומשום הכי הוא קשיא ליה דלא אחי כרבי יוסי ומשני דשפיר אחי כרבי יוסי ולא אחא לאפוקי אלא למטה אבל למעלה כשרה כרבי יוסי ומיהו לכתחלה מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון כנ"ל:

משני שלישי גובה הפתח ולמעלה. (ה) ולמטה מזה השיעור לא יניחנה אבל מזה השיעור ולמעלה הוא הכל מקומה עד המשקוף והרמב"ם כתב בתחילת (ו) שליש העליון של גובה השער ואם קבעה למעלה מזה כשרה והוא שירחיקנה מן המשקוף טפה ואדוני אבי הרא"ש ז"ל כתב

דקשירה ליה כרבי יוסי ושמואל דקאמר מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון הכי קאמר שלא להרחיקה מקורה שלמעלה יותר משליש דהיינו שלא להניחה למטה משליש העליון אבל מזה השיעור ולמעלה הכל מקומה עד המשקוף וכדאמר רבי יוסי אף כחיבה בגובה הפתח דמשמע כל גובה הפתח הוא מקומה עד המשקוף מדלא קבע מקום לגובה הפתח וזו היא דעת הרא"ש. אבל דעת הרמב"ם מדקאמר שמואל מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון אלמא דלכתחלה לא יקבענה למעלה מזה דליכא לפרש דלא קאמר מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון אלא שלא יניחנה לכתחלה למטה מזה דאם כן קשה אמאי קאמר מלוא דמשמע דלמטה מזה אינו מלוא לכתחלה אבל בדיעבד כשרה והלא למטה מזה פסולה נמי הוא אלא בעל כרחך דלא קאמר מלוא אלא לאורוי דלמעלה מזה אינו מלוא לכתחלה אבל בדיעבד כשרה אם קבעה למעלה מזה: **ל** והוא דכתב הרמב"ם דירחיקנה מן המשקוף טפה. טעמו דעד כאן לא פליג שמואל אדרב הונא אלא במאי דקאמר כל הפתח כשר למזוזה וכרבי יהודה דלא כשר למטה משליש העליון אלא בגובה כרבי יוסי אבל במאי דקאמר רב הונא דמרחיק מן הקורה טפה לא אשכחן דפליג עליה שמואל ומסתברא כדברי הרמב"ם דלכתחלה צריך להניחה בחתלתל שליש העליון ובדיעבד כשרה למעלה מזה אם הרחיק מן המשקוף טפה ואם לא הרחיק טפה פסולה וכן אם הניחה למטה משליש העליון נמי פסולה **ו** והכי נקטינן וכן פסק בשלחן ערוך: **כתבו** המוספות על שם הירושלמי דכשהפתח גבוה הרבה מניחה כנגד כתפיו וחולק על תלמוד שלנו עכ"ל משמע דקשירה ליה לחספות דאין הלכה כהירושלמי מדחולק על תלמוד שלנו וכך הוא משמעות הפוסקים שלא הביאו הך ירושלמי בפסקיהם. אבל המרדכי כתב דרבי יצחק מסופק אם הירושלמי חולק אלתלמודא דידן דמדלא מפליג בתלמודא דידן בין גבוה לנמוך אלמא דאפילו בגובה הרבה מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון או שמה תלמודא דידן לא איירי אלא בסתם פתחים שאינן גבוהין הרבה אבל בגובה הרבה לא איירי ומסתברא דלמעלה מכחפיו לא יניחנה אם הפתח גבוה הרבה דלא יניחנה לעולם במקום שאינה נראית לו וכו' עכ"ל ומביאו בית יוסף כלומר ומסתמא ודאי לא פליג תלמודא דידן אירושלמי וכן פסק הראב"ד בהשגות סוף פרק ו' (ה"ב) והכי נקטינן נראה לי:

דקשירה ליה כרבי יוסי ושמואל דקאמר מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון הכי קאמר שלא להרחיקה מקורה שלמעלה יותר משליש דהיינו שלא להניחה למטה משליש העליון אבל מזה השיעור ולמעלה הכל מקומה עד המשקוף וכדאמר רבי יוסי אף כחיבה בגובה הפתח דמשמע כל גובה הפתח הוא מקומה עד המשקוף מדלא קבע מקום לגובה הפתח וזו היא דעת הרא"ש. אבל דעת הרמב"ם מדקאמר שמואל מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון אלמא דלכתחלה לא יקבענה למעלה מזה דליכא לפרש דלא קאמר מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון אלא שלא יניחנה לכתחלה למטה מזה דאם כן קשה אמאי קאמר מלוא דמשמע דלמטה מזה אינו מלוא לכתחלה אבל בדיעבד כשרה והלא למטה מזה פסולה נמי הוא אלא בעל כרחך דלא קאמר מלוא אלא לאורוי דלמעלה מזה אינו מלוא לכתחלה אבל בדיעבד כשרה אם קבעה למעלה מזה: **ל** והוא דכתב הרמב"ם דירחיקנה מן המשקוף טפה. טעמו דעד כאן לא פליג שמואל אדרב הונא אלא במאי דקאמר כל הפתח כשר למזוזה וכרבי יהודה דלא כשר למטה משליש העליון אלא בגובה כרבי יוסי אבל במאי דקאמר רב הונא דמרחיק מן הקורה טפה לא אשכחן דפליג עליה שמואל ומסתברא כדברי הרמב"ם דלכתחלה צריך להניחה בחתלתל שליש העליון ובדיעבד כשרה למעלה מזה אם הרחיק מן המשקוף טפה ואם לא הרחיק טפה פסולה וכן אם הניחה למטה משליש העליון נמי פסולה **ו** והכי נקטינן וכן פסק בשלחן ערוך: **כתבו** המוספות על שם הירושלמי דכשהפתח גבוה הרבה מניחה כנגד כתפיו וחולק על תלמוד שלנו עכ"ל משמע דקשירה ליה לחספות דאין הלכה כהירושלמי מדחולק על תלמוד שלנו וכך הוא משמעות הפוסקים שלא הביאו הך ירושלמי בפסקיהם. אבל המרדכי כתב דרבי יצחק מסופק אם הירושלמי חולק אלתלמודא דידן דמדלא מפליג בתלמודא דידן בין גבוה לנמוך אלמא דאפילו בגובה הרבה מלוא להניחה בחתלתל שליש העליון או שמה תלמודא דידן לא איירי אלא בסתם פתחים שאינן גבוהין הרבה אבל בגובה הרבה לא איירי ומסתברא דלמעלה מכחפיו לא יניחנה אם הפתח גבוה הרבה דלא יניחנה לעולם במקום שאינה נראית לו וכו' עכ"ל ומביאו בית יוסף כלומר ומסתמא ודאי לא פליג תלמודא דידן אירושלמי וכן פסק הראב"ד בהשגות סוף פרק ו' (ה"ב) והכי נקטינן נראה לי:

76 וד"ר מנוח כתב שג"ל שאם קבעה למטה משליש העליון כשרה ובלבד שתהא רחוקה מן המפתח שלשה טפחים. וכן נראה ממה שכתב רבינו בסמוך גבי אחורי הדלת. ולא נהירא דמדברי הרמב"ם נראה דלמטה משליש העליון פסולה וכן משמע פשטא דברייתא בגמרא **ז**: **ו** ומה שכתב עוד הרמב"ם והוא שירחיקנה מן המשקוף טפה. מדגרסינן בגמרא (שם) אהא דרבי זירא אמר שמואל רב הונא אמר מגביה מן הקרקע טפה ומרחיק מן הקורה טפה וכל הפתח כשר למזוזה **ב** דבית הבית מחיבי מגביה מן הקרקע טפה ומרחיק מן הקורה טפה וכל הפתח כשר למזוזה **ג** עד באו דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר וקשרתם וכחבנתם וכו' בשלמא רב הונא דאמר כרבי יהודה אלא שמואל דאמר כמאן לעולם כרבי יוסי ומאי חתלתל שליש העליון דקאמר להרחיקה. ומשמע ליה ז"ל דלא פליגי רבי יוסי ורבי יהודה אלא בגמטה משליש העליון אבל למעלה לדברי הכל צריך להרחיקה מן הקורה טפה והכי משמע מדאמר רבי יוסי מה קשירה בגובה ז' אף כחיבה בגובה וכי היכי דקשירה דהוא בגובה הרוע אינו בסוף גובהו אלא מרוחק מסופו קצת הכי נמי כחיבה דילפינן מינה דהוא בגובה אינה בסוף הגובה אלא מרוחקת ממנו מעט דהיינו טפה כנ"ל לדעת הרמב"ם. אבל הר"י (ה): והרא"ש (שם) סתמו וכתבו דברי רבי זירא אמר שמואל בלבד יא: **ו** ופליגי הלכה יש לחוש לדברי הרמב"ם:

76 וד"ר מנוח כתב שג"ל שאם קבעה למטה משליש העליון כשרה ובלבד שתהא רחוקה מן המפתח שלשה טפחים. וכן נראה ממה שכתב רבינו בסמוך גבי אחורי הדלת. ולא נהירא דמדברי הרמב"ם נראה דלמטה משליש העליון פסולה וכן משמע פשטא דברייתא בגמרא **ז**: **ו** ומה שכתב עוד הרמב"ם והוא שירחיקנה מן המשקוף טפה. מדגרסינן בגמרא (שם) אהא דרבי זירא אמר שמואל רב הונא אמר מגביה מן הקרקע טפה ומרחיק מן הקורה טפה וכל הפתח כשר למזוזה **ב** דבית הבית מחיבי מגביה מן הקרקע טפה ומרחיק מן הקורה טפה וכל הפתח כשר למזוזה **ג** עד באו דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר וקשרתם וכחבנתם וכו' בשלמא רב הונא דאמר כרבי יהודה אלא שמואל דאמר כמאן לעולם כרבי יוסי ומאי חתלתל שליש העליון דקאמר להרחיקה. ומשמע ליה ז"ל דלא פליגי רבי יוסי ורבי יהודה אלא בגמטה משליש העליון אבל למעלה לדברי הכל צריך להרחיקה מן הקורה טפה והכי משמע מדאמר רבי יוסי מה קשירה בגובה ז' אף כחיבה בגובה וכי היכי דקשירה דהוא בגובה הרוע אינו בסוף גובהו אלא מרוחק מסופו קצת הכי נמי כחיבה דילפינן מינה דהוא בגובה אינה בסוף הגובה אלא מרוחקת ממנו מעט דהיינו טפה כנ"ל לדעת הרמב"ם. אבל הר"י (ה): והרא"ש (שם) סתמו וכתבו דברי רבי זירא אמר שמואל בלבד יא: **ו** ופליגי הלכה יש לחוש לדברי הרמב"ם:

(ה) ולמטה מזה השיעור לא יניחנה כו'. כרבי יוסי דאמר וקשרתם וכחבנתם מה קשירה בגובה אף כחיבה בגובה והרמב"ם דייק גם כן מינה דכי היכי דקשירה אינו בסוף גובהו אלא מרוחק מסופו קצת הכי נמי כחיבה. בית יוסף: (ו) ש"ש שלישי "העליון ש" גובה כנ"ל ט. כן הוא עיקר המלה:

נוסח השער במהדורה הראשונה

Ahai, of Shabba

ספר

שאי לתורה

דרב אחאי גאון מאור הגולה

חלק שלישי

שאלתא דכולהי ספר במדבר דברים בו כלולה

עם ראשון לציון ושאלת שלום מהגאון הגדול מוהר"ר ישעיה ברלין וצלהיה
ובסדר נכון ונעלה מאשר נדפס בתחלה

ויותר כחמה באור רחב עמוקות יגלה. מכונה

העמק שאלה

לשדד עסקים בכפ מילי דאיתא בשאלה. בעומק דברי רבינו אשר בהוראה לסגלה. וכל הראשונים נמשכו אחריו
בפה מלא. כי כל דבריו דברי קבלה. ועפ"י באור דברי רבינו חונה המסלה. לכמה נימוקי בהיג זהריף ורמב"ם
עמודי החוראה העולה למעלה. וחרבה סוגיות בבלי וירושלמי מתחזורים כשמלת. אשר חנן ה' נורא תהלה. אותי
העמוס בעבודה. נפתלי צבי יהודה באיא הרב מו"ח יעקב בר ש"ן נ"י סולאון

ווילנא

בדפוס של אברהם יצחק דווארזועץ

שנת בואו ונעמיק שאלה לפ"ק

העמק עקב שאילתא קמה : שאלה קצה

ראשון לציון

לכתוב בדיו בין צמוחיו כו. א) ומצוה להניחה בתחלת שליש העליון. כיצד בהיג ורי"ף, ובגמרא אוי ררי"ז אוי מתנה אוי מלוח להניחה בשליש עליון ורבי כוונת אוי מגביה מן בקרקע טפה ומרחיק מן הקורה טפה וכל הפתח כולו כשר למזוח מיהבי מגביה מבי"ק טפה א) ומצוה להניחה בתחלת שליש העליון ומרחיק מבי"ק טפה וכל הפתח כולו כשר למזוי דברי ר' יכודה

מזוח ג' ט' ז' ב' ד'

לפתח דהוא שלא לשיכובא כמשיב כבי, ובגמרא הכי מבוחר בסכודרין ד' מיט' ז' מלוח הילוח קורחא וקורא כו מאי קמיל מחתיקין כו"א בא קמיל מלוח כבי ואי אפיך ליח לן זכ, אלא שבביי בקשה ע"ז מדכהב כרמזים שאם הניחה למטה

לכתוב בדיו בין צמוחיו כו. א) ומצוה להניחה בתחלת שליש העליון ומרחיק מבי"ק טפה וכל הפתח כולו כשר למזוי דברי ר' יכודה חף כחיבה בגובה שלמא רב כוונא כו"א דאי כרי יכודה אלא שמואל דאמר כמאן לא כריי ולא כריי יוכי ח"ר כוונא כריי דרי נתן לעולם כרי כרי ומאי תחלת שלישי עליון דקאמר להרחיק שאל להרחיק מן הקורה של מעלה יותר משליש. וחיבה אילו שלא להרחיק כו' חזין מעיקר בגמ' כמבואר בפרש"י ד"ב להרסק כלומר יותר משליש לא ירחיקנה מן הקורה. כרי שלא שלא כו' בגמרא כ"ו, וכתי כתיחוק צמרדכי ס"י התקס"ה לשון בגמרא וכ"כ בק"כ ס"י רפי"ט שאלא בגמרא מל קלף להרחיק ותו לא מידי ועי עוד לבלן. וכ"כ נחלקו הרמב"ם וברא"ש, הרמב"ם כ' בס"ז מבי' תו"ט וביכן קובעים את המזוח כו' בתחלת שלישי העליון של גובה השער ואם קבע למעלה מזה כשרה, ומשמע דלמטה משליש פסולת וכ"כ כביי ושא"ל, אבל ברא"ש כ' דלכתחילה רש"ן לקצוע בכל השליש, וכ"כ רבותיו שהביאו מיתרא דשמואל כלירחא ודאי כדעת הרמב"ם משמע כמשיב כביי דלשון מלוח להניחה בתחלת שלישי העליון משמע ולא למעלה אלא דאוקימתא דגמי להרחיק כו' במשמע דמלוח שלא להרחיק יותר משליש למטה אבל למעלה משליש כשר להניחה ור"ף שלא הביאו אוקימתא זו כלל, מבואר דמפרשי להרחיק דלא תימא דוקא בתחלת שלישי העליון ולא למעלה אפי' בדיעבד וא"כ כו"א דלא כרי יוכי, ע"ז משני להרחיק להחילוב בעינין תחלת שלישי אבל בדיעבד כשר כל השליש, וכו"א למטה מזה לשיטת הרמב"ם פ"ט, שריי גיל מחפילין דשלא בגובה פסול, ולשיטת ברא"ש דמכשיר להחילוב כל השליש העליון פליג גם צ"ח ומכשיר בדיעבד חף למטה משליש. וזה לשון כסור ואיזה מקומה צמוחה ספה כימני דהוא יומני לביא' כשארם נכנס לבית בחלל הפתח נטפה בחילוב הסמוך לרשות הרבים משני שלישי גובה הפתח ולמעלה ולמטה מזה כשישור לא יניחנה ולמעלה בכל מקומה עד המשקוף וברמב"ם כתב בתחלת שלישי כו' וא"ש ברא"ש כתב כסבורא בראשונה ואם הניחה אחורי הדלת אין זו מלוחה ונראה שאם שיהי באלו מקומה אינו מעכב רק שיבא נגד כימני לביאה כו' עכ"ל הטור, ודקדק הטור מלשון מלוח דקאמר לענין שלישי ולענין טפה הסמוך למזוח

לכתוב בדיו בין צמוחיו כו. א) ומצוה להניחה בתחלת שליש העליון ומרחיק מבי"ק טפה וכל הפתח כולו כשר למזוי דברי ר' יכודה חף כחיבה בגובה שלמא רב כוונא כו"א דאי כרי יכודה אלא שמואל דאמר כמאן לא כריי ולא כריי יוכי ח"ר כוונא כריי דרי נתן לעולם כרי כרי ומאי תחלת שלישי עליון דקאמר להרחיק שאל להרחיק מן הקורה של מעלה יותר משליש. וחיבה אילו שלא להרחיק כו' חזין מעיקר בגמ' כמבואר בפרש"י ד"ב להרסק כלומר יותר משליש לא ירחיקנה מן הקורה. כרי שלא שלא כו' בגמרא כ"ו, וכתי כתיחוק צמרדכי ס"י התקס"ה לשון בגמרא וכ"כ בק"כ ס"י רפי"ט שאלא בגמרא מל קלף להרחיק ותו לא מידי ועי עוד לבלן. וכ"כ נחלקו הרמב"ם וברא"ש, הרמב"ם כ' בס"ז מבי' תו"ט וביכן קובעים את המזוח כו' בתחלת שלישי העליון של גובה השער ואם קבע למעלה מזה כשרה, ומשמע דלמטה משליש פסולת וכ"כ כביי ושא"ל, אבל ברא"ש כ' דלכתחילה רש"ן לקצוע בכל השליש, וכ"כ רבותיו שהביאו מיתרא דשמואל כלירחא ודאי כדעת הרמב"ם משמע כמשיב כביי דלשון מלוח להניחה בתחלת שלישי העליון משמע ולא למעלה אלא דאוקימתא דגמי להרחיק כו' במשמע דמלוח שלא להרחיק יותר משליש למטה אבל למעלה משליש כשר להניחה ור"ף שלא הביאו אוקימתא זו כלל, מבואר דמפרשי להרחיק דלא תימא דוקא בתחלת שלישי העליון ולא למעלה אפי' בדיעבד וא"כ כו"א דלא כרי יוכי, ע"ז משני להרחיק להחילוב בעינין תחלת שלישי אבל בדיעבד כשר כל השליש, וכו"א למטה מזה לשיטת הרמב"ם פ"ט, שריי גיל מחפילין דשלא בגובה פסול, ולשיטת ברא"ש דמכשיר להחילוב כל השליש העליון פליג גם צ"ח ומכשיר בדיעבד חף למטה משליש. וזה לשון כסור ואיזה מקומה צמוחה ספה כימני דהוא יומני לביא' כשארם נכנס לבית בחלל הפתח נטפה בחילוב הסמוך לרשות הרבים משני שלישי גובה הפתח ולמעלה ולמטה מזה כשישור לא יניחנה ולמעלה בכל מקומה עד המשקוף וברמב"ם כתב בתחלת שלישי כו' וא"ש ברא"ש כתב כסבורא בראשונה ואם הניחה אחורי הדלת אין זו מלוחה ונראה שאם שיהי באלו מקומה אינו מעכב רק שיבא נגד כימני לביאה כו' עכ"ל הטור, ודקדק הטור מלשון מלוח דקאמר לענין שלישי ולענין טפה הסמוך למזוח

העמק עקב שאילתא קמה : שאלה קצה

ראשון לציון

לפתח דהוא שלא לשיכובא כמשיב כבי, ובגמרא הכי מבוחר בסכודרין ד' מיט' ז' מלוח הילוח קורחא וקורא כו מאי קמיל מחתיקין כו"א בא קמיל מלוח כבי ואי אפיך ליח לן זכ, אלא שבביי בקשה ע"ז מדכהב כרמזים שאם הניחה למטה

מזוח ג' ט' ז' ב' ד'

קצו

העמק

עקב שאילתא קמה

שאלה

למזרח ומשיב ראוי לפתוח נגד כחפיו כדי שיפגע בו כמו לעטין טפח הסמוך לפתח, ואין קיו"ל כ"י יוכי ושמולל דגמרינן מתפילין, ובה דבמדרכי כביא כל דסורתי לפסק כלכה, וכך כביא כ"מ בשם הרמב"ם, כיונו משום דס"ל כהר"ש

דמ"ז דשמולל הוא משום להניחה בטפח הסמוך לרשות הרבים, וכ"י ולא עד מקום וגם בירוש' למטה מפליג קאמר, אבל (ד) כתבה אגרת לא יצא - כתבה בשני דפין מכו דכמכנג בו כנוכס נגד להרמב"ם אינו כן ולא כהר"ך

ס"י קיד שכת' פסק הרמב"ם ובמדרכי יחד ולא ככ"מ ולהלכה. גם הכרעה נקטי"ב כהר"ש לפסק כלכה, אין זה כדי להכריע דעת הגאונים רבינו ובה"ג וכר"י ז"ל [ומשי"כ בשם הסמ"ג יש לדקדק לסיפך ממשי"כ הסמ"ג ב"ד ק"ו ע"ב בשמו של ריב"א לעטין עיר שיש בה סורים כ"י דהדרים ועליות סויבים ואפי' נפתח הכיפה במקום שהחלה שלוש הסליון למעלה מעשרה יכול להניחה כ"י עכ"ל, ולא כהב רבותא ויהר דכל שיש יותר משפה

סליון למעלה מעשרה יכול להניסה, אלא לכתחילה פיקר המזבח בהחלה שלוש ועדיין ל"ע דעת הסמ"ג], ואמר שכן נראה שיש לזכור בזכ שלא להשפיל את המזבח למטה משלים אפי' הוא למעלה מתפילין, שכ"י לדעת הגאונים ורמב"ם ז"ל לא ילא אם הוא למטה משלים, ולהמדרכי שכתב להניח נגד כחפיו אינו אלא לכתחלה

למזרח וא"כ טוב יותר לחוש לדעת הראשונים ז"ל, ולא לחוש לכ"י דנגד כחפיו וכ"י דייק בסוגיא דלא קאמר כדי שיפגע בו אלא לעטין טפח הסמוך לפתח ולא לעטין גובה. עוד יש לדקדק לדעת הרמב"ם דכתחילה ל"ך לקצו דוקא בהחלה שלוש הסליון, מכ טעם יש בדבר לחלק בין לכתחילה לדיעבד בזכ ונראה דגם זה נ"ל מהפילין, דכלכה פסוקה כהוא דבו מנשה על ירך זו קיבורת וזהו גיבש שביד, וא"כ כבר בכל הקיבורת, ומכ"מ לכתחלה מ"ז בהחלה הקיבורת שביא שימכ נגד כלב, ובדלתי במנחות ד' ל"ז ב' ר"א א"ל כ"י ושמחם את דברי אלכ על לבבכם שחבא שימכ נגד כלב, ובכ"י כבגבה סמ"ק וכוונת בש"ע א"ס ס"י כ"ז כבגבה רמ"א

ל"ך לכוין בראש העלם וכ"י וכו"ו על כגזב שנסתייך החסון כמ"ש המג"א שם, וס"ל לכבשת סמ"ק דנקטינן ככ"י דרשב"א, והרשו"ת נפיקן לשיכונא גיבש ושיכ"א נגד כלב, וע"ז כשיג בגר"א ובהב דכל הקיבורת כשר, ומיקרי נגד כלב, וכו"ו שני מקומות שיש בהפילין, ונראה דמשי"כ איהי צעירונן ר"פ כמולל, דכשם דיש שני מקומות בראש כ"י יש שני מקומות ביד הנה דבי מנשה על ירך זו קיבורת כ"י ולכאור"ה קשב למאי כביא לכאן

הוא דהנה דבי"מ אלא משום דס"ד דביד ליכא שני מקומות דכ"ל על ירך זה סורוב הוא מוכהיב על לבבכם, וא"כ צעירין דוקא נגד כלב, משי"כ כביא הוא דהדי"מ דעל ירך זו קיבורת גובה שביד כמו בראשו הוא גובה שבראש וא"כ כל כנוכס הוא מקום תפילין, אבל מכ"מ לכתחילה מ"ז בהחלה הקיבורת מ"א"י שם ר"א מכ"מ ומנחם לכו צבדי" לבי. ומשי"כ כביא כר"י ורמב"ם דרשב"א דהכי תפילין נגד לבו ללמד דכ"ש מכ"מ ויהר נגד כלב עדיף, וזוכי החלה הקיבורת, וכן בתפילין שבראש הנה ד"מ בין עיניך זה הקדקד, ואמרי דבי ר"י

מקום שמוסו של הינוק רופס, וכ"י בגר"א ז"ל שם ס"ק

ר"פ דכפ"י עד מקום שמוסו של הינוק רופס וכ"י איהא בירוש' ר"פ כמולל הפילין עד מקום גבשו של ראש, מעשה אפי' בחול א"ר חגי א"ן צ"י למיתב יתיב. פי' צאמת אפי' בחול אם רוצה להניחה תלמטה מזכ במקום יניח, אינרל לשון כ"מ מקום

לרשות הרבים, וכ"י ולא עד מקום וגם בירוש' מכו דכמכנג בו כנוכס נגד אורח מקום מכ"מ אלא שמוכס פסולה

ש"ס רכ"ה משפ"ל חז"ל לכתחילה צעירין תהלה גובה כמו בש"ל יד, וככ"א נמי צמזוח דמקטינן וקשרהם וכתבתם צעירין גם כן לכתחילה בהחלה השלוש ומכל מקום כבר כל כנוכס (ד) כתבה אגרת לא יצא. כתבה בב' דפין פסולה כ"י, צמזמ"א א"י כ"י מומרי סמוכין להדיד, ובתירווחו א"י פסולה וכ"י א"י גמ"י א"י א"י שמואל כהנא אינרל פסולה מ"ס אח"י כתיב כתיב מספר, ויש לדקדק בשון רבינו מ"ש דקייט ככ"א לשון פסולה וככ"א ל"י, וכן בסמוך תלכ"א אחר כדלת לא ילא, ולא דבר ריק כ"א. מיכ"ו כה"ס ינחא בפשיטתה דלשון פסילה שייך כשכמזוח ע"מ"ה פסולה וא"י לתקוב, חז"ל כשביא כשרה ויש פסול בקביעות שלכ שייך יותר לשון לא ילא, שכ"י לפשר לתקוב, חז"ל בכתב אגרת ל"ך טעם אמאי נקייט לשון לא ילא.

וכ"י כתיב אגרת אפי' כתיב אגרת יש פירושים שונים ורמב"ם פ"ק ב"י א"י או שלל דקדק במלא וחסר או שבוסיף מצענים אפי' אורח א"י כ"ז פסול וכ"י כ"מ ובהר"א ז"ל ס"י רש"י דכו"ו כתיב אינרל, אלא שכ"מ כש"י צ"ע כ"י כ"י הרמב"ם או שבוסיף מצענים ולא במלא מקור ל"ה, ולולו דכ"י רבוהו ז"ל כ"י חומר דקדוק חסירות ויתירות לא צעירין למילך כתיב כתיב מספר, אלא צמזוח על"מ כתיב וכתבתם הוא כתיב חמ"ב, כדא"י ב"ד א"י ואפי' כתב א"י משכ"ן פשיט"א כ"י ופרש"י דאורח אחד מעכ"ן דכתיב וכתבתם כתיב חמ"ב, וכל שאינה כתיב כמו שפירש בחורב אינו חמ"ב, וכלל בזכ חסר ויתר, דכלל אינו חמ"ב, ולא נלכנו ל"ג"ז זו אלא לכוסיף זה אורח א"י מן כלד וכ"ז כמו אגרת שכתב זה ענינים שלא מענין כתיב, כמו שאלת שלום וכדומה, חז"ל ספר א"ן זו אלא מה ששייך לענין כתיב, ובי"י צמזוח אסור לכוסיף מן כלד דבר א"י ויהר מבפניה, וזכ"י שכת' הרמב"ם או שבוסיף כ"י [ולאפיקי ממשי"כ גמ"י יר"מ ס"י י"ח ולבד ככלכות כ"י סורגלו בעולם לתוספת שמירת הכיפה לכתוב בסוף השורות חותמות ושמות המלאכים ואינו עיכונא ולא ע"ז א"ך חוספת שמירכ פכ"ל וכ"י ר"ז וחסק הרמב"ם פ"ז ב"ד

וכן בסמ"ג וע' בגמ"י שם אות ד' ואש"ג שנכ"ו כך צמזמ"ת מפשטי סוכרין ד' כ"א ב' ד"ה לבוא"ה אוחיות גדולה כתיב אורחן שיתבין בקמימות ומזוחות עכ"ל, ופ"י כוון על כוספה צמזוח, מכ"מ י"ל שביב נכ"ו על אזורי המזוח, ונח"י כר"ן שם כ"י על נג

צמזוח חז"ל לא על סדר כתיבת הכתוב, וכ"י בספרות שייך לשון פסילה לגמרי שכ"י א"ן חולין בתפילין ומזוחות דצעירין כדורס כידוע, ואפי' בתיירות יש אופנים שא"י לתקן ע' ב"ר"ס ס"י ל"ג ס"י כ"ג, חז"ל בכוספה מן כלד

ל

ס פ ר
 שאלות ותשובות
אבני נזר
 יורה דעה חלק ב'

מאת כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הרב הגאון
 הקדוש שר התורה ויראת ה' סהורה מאורן של ישראל
 מרן **אברהם** זצוקללה"ה בעהמח"ס **אגלי טל**

אשר שימש בכתר הרבנות בק"ק פארצאוי, קראשנעוויץ, נאשעלסק,
 סאכטשאב ואור תורתו זורח על כל כנפות הארץ. בן הרב הגאון
 הצדיק המפורסם חסידא ופרישא מו"ה **זאב נחום** זצוקללה"ה
 אבד"ק ביאלא בעהמח"ס **אגודת אזור** חתנו ותלמידו של הרב
 הגאון האלקי קודש קדשים מלאך ה' צבאות נורא מאד האדומו"ר
 הגדול מרן **מנחם מענדל** זצוקללה"ה **מקאצק**

מהדורה שניה

תל-אביב ת"ו

שנת תשכ"ד לפ"ק

היינו שאינם פתוחים הלא ליום השוק. ודומה לסוכה של יולרים החלוכה פעורה כיון שאינה רק לסחורה ואינה דירת הנשמים. הכל נטות דילמא חשיב ציה דכן מפורש ברמב"ם פ"ד מהלכות מעשר דמנות קובע למעשר כמו בית. וביזמא (דף י'). מדמה מוזוה למעשר עיי"ש דקאמר בשלמא מוזוה כו' הלא מעשר דילמא חשיב כו' עיי"ש. וזה אפי' לדעת הרמב"ם דבית האולרות פעורים כ"ש לדידהו דבית האולרות מייבין. ובספר יד הקטנה חולק ג"כ על הט"ז. אך דמיונו מסוכה חגיג' אינו דומה דשם משום דסוכה דירת ערלי בעינן. אך הדמיון מסוכה יולר נכון גם הרא"י מוועשר נכון:

(א) סעוף י"ד בית שאין לו תקרה פעור הי' מקלחו מקורה ומקלחו אינו מקורה חס הי' הקרוי כנגד הפתח חייב במוזוה. ק"ל דאפי' אינו כנגד הפתח דלמה נגרע משערי תלירות משויבין משום שנגעבין דרך שער ההוא לבית דרך החצר. וז"ל כיון שאין למקורה ד' הפנות דלר"ש לא חשיב בית כלל אף דאין לא ק"ל כן הלא כרבי בירושלמי כג"ל סעוף ו'. עכ"פ גם לרבי לא חשיב בית גמור שיתחייב גם שער החצר מחמתו. דומה לסוכה יולרים החלוכה דלא מחייבה משום בית שער דפנימית משום דפנימית לא קביעה אף דפנימית מחייבה. מ"מ לא חשיב קבץ גמור שיתחייב גם הבית שער מחמתו. הי"ז בית שאין בו ד' הפנות לר' שמעון:

(ב) גם חין לומר משום פי תקרה יורד וסותם. דאפי' בשני רוחות זה כנגד זה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם. כ"ש בכל ד' רוחות. ואפי' לפירש"י דרב ס"ל בכל ד' רוחות אמרינן פי תקרה יורד וסותם. מ"מ קשה שהרי הרמב"ם בהלכות ט"ז לומר הדין ממשנה. וקשה לשמואל. הלא ודאי אפי' בלא שום מחילות חשיב בית בתקרה ועמודים. והא דכתב הרמב"ם פ"ד מהלכות מעשר דארבעה עמודים ותקרה על גביהן חין קובע למעשר. הטעם משום דחין בית קובע למעשר אפי' נכנס דרך הפתח וזה לאו פתח הוא דעמודים להעמיד התקרה עשוי:

(ג) סעוף ו' מרפסת שהוא דרך לפנות בה לעליות ובית שער והגנה פעורים ואם בית פתוח כו' לאחד מאלו חייבים. נראה לפרש מרפסת כיון שצריך לעלות ממנה לעליות בסולם לא חשיב העליות פתוחות למרפסת בסולם תורה פתח עליו ותורת מחילה עליו וזה וזה להקל כדאיתא בעירובין. וה"ל חשיב מחילה להקל. ובאמת כו' י"ל דשאני עירוב דחזינן בו' להקל. אבל לענין מוזוה נאמר תורה פתח עליו להחמיר. אך מכלן למדנו דין זה. ולא דמי להא דלקמן סעוף י"ט דאם עשוי פתח למעלה חייב למעלה במוזוה אף שירדוין מן העלי' תיבך לסולם דרך הפתח. ואי תורה מחילה עליו ח"כ אינו פתח כלל. לק"מ דהא חין מן הבית לראש הסולם עשרה ושפיר הוי פתח למעלה:

(ד) סעוף יוד וי"א שבהמ"ד חייב במוזוה. תמי' משמעתא דיומא (י"א) דמפורש שם בה"מ אינו מטמא בנגעים. ומפורש שם דילפינן מוזוה מנגעים והא דירושלמי יש לפרש בבה"מ של יחיד וכמ"ש ביזמא שם:

(ה) סעוף י"א והתניות שבשוקים פעורים. הט"ז כתב החניות כיון שאין יושבין בהם בלילה חשיב ערלי ופעור ממוזוה כמו לענין חוקה. ורא"י זו

היו חסור מנגיף במוזוה סלריכה להיות בחלל השער של חצר הפנימי. דע"כ אי אפשר לחסבה כאלו אינה שם שהרי הפנימית לריכה מוזוה. וע"כ החשוב המוזוה שיטנה שם ואסור שאין המקום קדוש. דבשלמא אם הי' חסור מלך התשומים הלא חין בפנימית שצריך לה המוזוה חסור התשומים. אך עכשיו שהאיסור מלך המוזוה ח"כ שפיר איכא מנגיף בפנימית כג"ל ודו"ק:

סימן שפד

(א) סעוף ויו לשון הרמב"ם וכן התקרה שאין לה כחלים הלא עומדת ע"ג עמודים ומכאן ומכאן אעפ"י שהוא כהצניח בית הרי זו פעורה לפי שאין לה מוזוהת שאלו העמודים להעמיד התקרה הם עשיות. משמע דאף בלא מחילות חשיב בית. וכן משמע ברמב"ם פ"ד מהלכות ט"ז דתקרה הכנוי ע"ג עמודים מטמא בנגעים דחשיב בית ולא ק"ל כו' שמועין דאמר דבלא ד' הפנות לא חשיב בית הלא כרבי דפליג עליו דאמר בירושלמי דרבי פליג עלי' דר' שמעון. דחין לומר דהטעם משום דהוי לה"פ דכיון דעמודים להעמיד תקרה עשיות ולאו לשם פתח לא חשיב לה"פ. דבפ"ק דעירובין מדמי לה"פ דשבת לפתח המוזוה. וא"כ אמאי מטמא בנגעים:

(ב) גם חין לומר משום פי תקרה יורד וסותם. דאפי' בשני רוחות זה כנגד זה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם. כ"ש בכל ד' רוחות. ואפי' לפירש"י דרב ס"ל בכל ד' רוחות אמרינן פי תקרה יורד וסותם. מ"מ קשה שהרי הרמב"ם בהלכות ט"ז לומר הדין ממשנה. וקשה לשמואל. הלא ודאי אפי' בלא שום מחילות חשיב בית בתקרה ועמודים. והא דכתב הרמב"ם פ"ד מהלכות מעשר דארבעה עמודים ותקרה על גביהן חין קובע למעשר. הטעם משום דחין בית קובע למעשר אפי' נכנס דרך הפתח וזה לאו פתח הוא דעמודים להעמיד התקרה עשוי:

(ג) סעוף ו' מרפסת שהוא דרך לפנות בה לעליות ובית שער והגנה פעורים ואם בית פתוח כו' לאחד מאלו חייבים. נראה לפרש מרפסת כיון שצריך לעלות ממנה לעליות בסולם לא חשיב העליות פתוחות למרפסת בסולם תורה פתח עליו ותורת מחילה עליו וזה וזה להקל כדאיתא בעירובין. וה"ל חשיב מחילה להקל. ובאמת כו' י"ל דשאני עירוב דחזינן בו' להקל. אבל לענין מוזוה נאמר תורה פתח עליו להחמיר. אך מכלן למדנו דין זה. ולא דמי להא דלקמן סעוף י"ט דאם עשוי פתח למעלה חייב למעלה במוזוה אף שירדוין מן העלי' תיבך לסולם דרך הפתח. ואי תורה מחילה עליו ח"כ אינו פתח כלל. לק"מ דהא חין מן הבית לראש הסולם עשרה ושפיר הוי פתח למעלה:

(ד) סעוף יוד וי"א שבהמ"ד חייב במוזוה. תמי' משמעתא דיומא (י"א) דמפורש שם בה"מ אינו מטמא בנגעים. ומפורש שם דילפינן מוזוה מנגעים והא דירושלמי יש לפרש בבה"מ של יחיד וכמ"ש ביזמא שם:

(ה) סעוף י"א והתניות שבשוקים פעורים. הט"ז כתב החניות כיון שאין יושבין בהם בלילה חשיב ערלי ופעור ממוזוה כמו לענין חוקה. ורא"י זו

ד (ח) סימן רפ"ט ש"ך סק"ד בשם הירושלמי דכשהפתח

גבוה הרבה הרבה ונתנה כנגד כחפיו אבל לא למעלה מכחפיו בענין שלא יראה אותה. תמוה שהרי הכתבים למטה מן העינים ואדם מביט למעלה ולא למטה כדאיתא בבב"ק (כ"ז:) ובתוס' ורא"ש שם. ונראה דהכי פירושא דכשהפתח גבוה באופן שליש עליון אינו גבוה יותר מארבעה או חמשה חמות דרואה המוזוה קובעה כדרכה בשליש עליון. אך כשגבוה הרבה יותר ויותר. ואם נניחנה בשליש עליון לא יראה מה יעשה לקובעה כהקנה. לא יחשוב הפתח רק כשיעור קומת האדם שהאדם משתמש בו וקרינא בו' דרך ביאתך. וע"כ קובעה כנגד כחפיו שבה הוה הרחקת טפח מקומה כן י"ל הפירוש הגם שהוא עדיין דחוק:

(ז) ענין מוכת הבית שעושין. והמנהג לעשות בשבת. הגה בירושלמי כתב דבית שאחור עליו מעורכי המלחמה דוקא בא"י ולא בחו"ל דחין מלוא לחנו. ויש לעיין כשיש בו לסעודה שבה ושמתה ז"ט הלא מלוא הוא. וא"כ אם יבנה בית לשבת וי"ט יחזור מעורכי

ודלציב

ספר

שאלות ותשובות

דברי מלביאל

חלק שלישי

על כל חלקי השולחן ערוך

אשר חנן ד' אותי הצעיר מלביאל צבי הלוי באאמ"ר הסופלג ויא"ס מו"ה יונה
הלוי ז"ל החפ"ק לאמוזא בעהמ"ה הודושי עין יפה על גדה ושית דברי
מלביאל שני חלקים.

נדפס מחדש
עיה"ק ירושלים תובב"א
שנת תשס"א לפ"ק

דברי חלק שלישי סימן עת עמ מלכיאל נה

לה . אבל כשלה וחסרה טלה יל כדלה שחא ככולה שחחמס
עש ויהר לזה לא פסק . וזה שייך רק כשהופר טלה בכל
היחוסים שזכר שרעטו שחא כפולה לטולס כן . ודלה מייחי
הרמב"ם הא דנקוט כטיבי נראה שלא היה לפני גירסא זו .
דכל לא מייחי לה בבחי' וברייף ובאשכול . אלמא דלא גרסי
לה . וכל דמאי שייך פשיטא הא טובא אשמועינן דכל היחא
בדף . ל"ז דחייטוב לאו כלום הוא . ואריך לחקק כמ"ל . וכעין זה
חילק באשכול סס . כ"ז בכונת הגור . ואף כי הוא קלם
דמוק בלשון הרמב"ם אבל הוא מוכרח . ומיושב בזה דלא תיקפי
ל"ל מייחי הא דף ל"ז :

סימן עמ

עד אשר כהו לי בשם חסד אחר ע"ד מנחה כפתח גבוה
שכונת הירושלמי בחו"מ מנחה דף ל"ג ד"ה ומאי . אם
לשטח הירושלמי כמ"ס ב"מ פ"ו מה' מנחה בשם הרמב"ר
והרמב"ם . וגם מש"ס כנגד כתיבו . הוא החוס כנגד כתיבו
של מי . ואם מלמעלה לאו מלמעלה . טול לו מקלחו ע"ד .
ותמן כ"ה לדעת דעתו בזה . ומרוב טרדותו להשיב חיזה השויות
נחלטה השיבנו בקולר :

הנה כש"ס היחא במנחות שס שמונה הניחה בחילת שיש
העלין ולא יחוקקה מן קורה של מטלה יותר משלים .
והחוס' כחבו סס דבירושלמי פ"ד דמגילה משמע שששהסחא
גבוה מניחה כנגד כתיבו וחילק על כ"ס שלטו ע"ל . והרמב"ם
שוכח כ"ס דין . והרמב"ר פוסק בירושלמי . ומהם אחרונים
כתבו לפסוק בירושלמי . והוא תורה לבטורה דהא בכל דוכחא
קיי"ל כ"ס בבל' נגד הירושלמי ובפרט ש"ס הר"ף והרמב"ם
וכ"ל בר"ש' וכו' בשו"ע . אכן לבטורה קשה למה כתבו החוס'
משמע בירושלמי דהא מפורש כן בירושלמי . אבל כונתם
דלפטר לומר דלא פליגי דהא גם בירושלמי סס מייחי מעיקרא
מיתרא דשמואל טייעה בשלים העלין ואח"כ היחא בר טברי
שאל אח ר' יוחנן כנג עמך סהיה השער גבוה וחיל נוחיה
כנגד כתיבו . ואח"כ י"ל דהא דתורה בשלים עלין הוא היחא
שלין גבוה יותר מנגנה כתיבו . וא"כ גם כ"ס דין י"ל כן
דלויי גבוה גבוה כ"כ . וכן היחא במרדכי שכתבתי סס
הירושלמי חילק על הבבלי . וזה כתבו החוס' לשון משמע
דמשמע לכו דהבבלי חילק על הירושלמי דכיון דליף לה מקרא
דוקדקתם ובתנחם טייעה בשלים עלין . א"כ מלן לחלק בין
כנגד כתיבו לו למעלה מחתיבו . אבל הרמב"ר ודעוניה ס"ל
דלא פליגי אהדדי . ולכן הירושלמי כנגד כתיבו כשהער גבוה
משמע דקאי אלהליל מנייה דקאמר שמיטה בשלים עלין ומפרש
שאם היה גבוה הרבה מניחה כנגד כתיבו . ובפרט דהיחא סס
בהר הכי דבבב"מ דר' חנינא עשה כן למעשה משמע דהדין
כן דמעשה רב . וזהו יותר עדיף להשוות הבבלי וירושלמי ולומר
ד"ל"ס . ומוקדמתם ובתנחם לא ילכו כ"ס סס רק טייעתם
גבוה . ושמואל מפרש לה דהיינו בשלים עלין . ובפיר י"ל
שכשהער גבוה הרבה מיקרי גבוה חף כשמיטה כנגד כתיבו .
שטיק מטלה כרי שיראה האדם בלאו ובבואו כ"ס במרדכי
סס לזה לריך טיבי גבוה האדם ולאו דוקא גבוה הפה .
וכמו בחפ"ן השעשם הוא שהיו כנגד הלג בדאיחא במנחות
ל"ל ובבב"מ י"ג . וזהו כתבו כחוס' אחרונים לפסוק בירושלמי .
ובפרט לפמ"ס השור כ' רפ"ט וב"י סס בשם הר"ד מנוח דאם
כתיב למטה משלים העלין כשר . א"כ בדיעבד י"ל בזה ל"ט .
[וראוי כ"י ס' רפ"ט שכתב דהא דליף מה קשרה גבוה .
היינו גבוה היר לאורכו . ודין מנייה שלא היה המנחה נעשה
האחרון גבוה הפה כמו שהעלין חייב בסוף היר גבוהו .

וחמיה דהא סירט"י מה קשרה גבוה בחפ"ן ס"ר . וסייע
מסוס דקרא דלטוטטח בין עינין סמוך לוכחחסס . ובחי' דף
ל"ו ע"א ד"ה קיבורת משמע גבוהה הכונה עבה הכשר
שזרוע בין בית השני למרפץ . וחלו טונח כ"י שהרמב"ם
יפרש דקאי על עבה היר לאורכה . אבל עדיין חיקשי דלמה לא
ילקף משלרשם הסמוך לכחחסס . ובתחת י"ל דכל גס כדלש
חיינו גבוהה ממש רק במקום שמונה של חיתוק חוסס . וגובה
הראש הוא בחתנת הראש וכדוע שהראש משפס ויורד . אכן
במנחות ל"ז ע"ז קרי להדיא מקום הנחה הפלין גובה שבראש .
טוב דלויי באשכול ובספר ירו"ש ס' מנחה שכתבו דלפ"ן
מחפ"ן של ראש ויד ש"ן מניחים גבוהה הראש והיר ממש ע"ס .
וכיטו כה"ף וכמ"ל דגם בראש חיינו גבוהה ממש .
ומ"ס וכדמשמע בכ"מ חליבא דהרמב"ם . חיינו מובן כי אין סס
משמעות חרס כ"מ רק משפס דעת הרמב"ם סס . והדין
מפורש דלא מייחי הירושלמי סס :

ומה שכתבתי כנגד כתיבו של מי . הנה כ"י' דכלים מפורש כמה
מני שיצורים שציעורם בביטוי כמו בבולה וכיזה וכרמון
וכנרנרות וכעדרה וכשעורה ועוד סס . ויש ששיעור במדה דקה
ויש במדה גסה ויש שאמרו הכל לפי מה שהוא חרס כגון בקומץ
ומלאה חפיו ומלאה טגויו . ולכאורה היה נראה דבמנחה לריך
לשטר גבוהה כתיבו של הבבלי' דהא מנחה חובת הדר היא
וכיו בכלל השיעורים שאפי מה שהוא חרס . ובפרט לפיג"ס
הפוסקים השעס כדי שיראהו בעיניו בלאו ובבואו . ודלוי
מסחרר היה השיעור לפי גובה נוסף של הבבלי' . ובמרדכי
ס' מנחה חילק שאם הוא חרס רגל כ"י קובע המנחה לעינין כי
המנחה היא לשמירה לכל בני הבית . ולפ"ו היה נראה שאם
אין בבית אלא חרס רגל לריך לקבוע המנחה לשמאל דכיון דשקר
כרעא דשמאלא כרישא מיקרי דרך ביאתך לגבו זה . ומנחה
מה דמשערין במנחה לפי מה שהוא חרס . וה"ה לעינין כתיבו .
ורק אם יש סס הרבה בני בית או יש לרון חס חלוי בקומת
הבבלי' או חלוי בכל בני בית ולריך לעשות כפי קומת האדם
הביטוי מבני ביתו . וכיון בכל שיעורי חובת דלולין כחר ביטוי .
אכן כה"ף כתב כ"ס רפ"ט סק"ה שאף חס אין בבית רק אחד
והוא חרסי יקבע המנחה בימין . דל"ד לחפ"ן דהו חובת
הנוף אבל מנחה היא חובת הבית ואלוין בחר ימין של כל אדם .
ולכאורה דבריו ל"ע דהא מנחה חייב חובת הבית רק מנחה
הדר . ומראה כונתו שאינו חובת גופו . רק הדר חייב לקבוע
מנחה והסור לרוב בבית שאין בו מנחה . אבל קביעותה הוא
לפי עינין הבית . ואף דדרשו מביהר ביאתך . ומשמע דקאי על
ביאה של . והא דדרשין לה ג"כ למעט בית שאינו שלו כבר
כתבו החו' בפ"ו כ"א ובמנחה מ"ד דכתיבי חרי ביהר . ת"מ נראה
דלון שייך לדרוש ביאה שך . דהא חיי היו כתיבי בית לחד לא
היו דרשין לה על ביאה כלל דהא אצריך לעופיה דרק על
מנחות בית לריך לקבוע מנחה . ודרשין דנזה נכתב ביתך שדרוש
מיהור האוח בלבון ביאתך . אבל לא קאי על ביאה שך . רק
על ביאה רוב כנ"ל . ודחייי בשאלת שלום על השאלחות אוח
ק"מ שכתב דלמאן דליף מביאתך דשקר כרעא דענינא כרישא
ודלוי חס הוא חרסי רגל יקבע המנחה בשמאלו . אבל למ"ד
הטעם משס דכל דבר היתן בדרך ביאתו הוי בימין כדלפ"ן
סס במנחות ל"ד מקרא דמלכים ובפירט"י סס חף חרסי לריך
לקבוע בימין ע"ס . ולפ"ו לעינין כנגד כתיבו י"ל דהס"ד חלוי
לפי מה שהוא חרס . וגם ד"ל דמ"ד נגד כתיבו ילף ג"כ
מקרא דביהר ביאתך שחא המנחה על מקום ביאתו . וסייע
כנגד נוף האדם האז לבית ולא למעלה ממנו . וטוב לומר
מקרא דוקדקתם ובתנחם דהוי כנגד טעם הנוף ולא גבוהו
ממש ומתפל' בשם האשכול . וא"כ לפ"ו שפיר נמא שחלוי בקומת
הבבלי' כיון דלפ"ן זה מביהר ביאתך ולא מקרא דמלכים .
ועפ"מ' יחשב לשון הירושלמי דמייחי מקודס דין דשליש
העלין ואח"כ קאמר דבשער גבוה טתנה כנגד כתיבו . וקשה
דא

הנה כש"ס היחא במנחות שס שמונה הניחה בחילת שיש העלין ולא יחוקקה מן קורה של מטלה יותר משלים . והחוס' כחבו סס דבירושלמי פ"ד דמגילה משמע שששהסחא גבוה מניחה כנגד כתיבו וחילק על כ"ס שלטו ע"ל . והרמב"ם שוכח כ"ס דין . והרמב"ר פוסק בירושלמי . ומהם אחרונים כתבו לפסוק בירושלמי . והוא תורה לבטורה דהא בכל דוכחא קיי"ל כ"ס בבל' נגד הירושלמי ובפרט ש"ס הר"ף והרמב"ם וכ"ל בר"ש' וכו' בשו"ע . אכן לבטורה קשה למה כתבו החוס' משמע בירושלמי דהא מפורש כן בירושלמי . אבל כונתם דלפטר לומר דלא פליגי דהא גם בירושלמי סס מייחי מעיקרא מיתרא דשמואל טייעה בשלים העלין ואח"כ היחא בר טברי שאל אח ר' יוחנן כנג עמך סהיה השער גבוה וחיל נוחיה כנגד כתיבו . ואח"כ י"ל דהא דתורה בשלים עלין הוא היחא שליין גבוה יותר מנגנה כתיבו . וא"כ גם כ"ס דין י"ל כן דלויי גבוה גבוה כ"כ . וכן היחא במרדכי שכתבתי סס הירושלמי חילק על הבבלי . וזה כתבו החוס' לשון משמע דמשמע לכו דהבבלי חילק על הירושלמי דכיון דליף לה מקרא דוקדקתם ובתנחם טייעה בשלים עלין . א"כ מלן לחלק בין כנגד כתיבו לו למעלה מחתיבו . אבל הרמב"ר ודעוניה ס"ל דלא פליגי אהדדי . ולכן הירושלמי כנגד כתיבו כשהער גבוה משמע דקאי אלהליל מנייה דקאמר שמיטה בשלים עלין ומפרש שאם היה גבוה הרבה מניחה כנגד כתיבו . ובפרט דהיחא סס בהר הכי דבבב"מ דר' חנינא עשה כן למעשה משמע דהדין כן דמעשה רב . וזהו יותר עדיף להשוות הבבלי וירושלמי ולומר ד"ל"ס . ומוקדמתם ובתנחם לא ילכו כ"ס סס רק טייעתם גבוה . ושמואל מפרש לה דהיינו בשלים עלין . ובפיר י"ל שכשהער גבוה הרבה מיקרי גבוה חף כשמיטה כנגד כתיבו . שטיק מטלה כרי שיראה האדם בלאו ובבואו כ"ס במרדכי סס לזה לריך טיבי גבוה האדם ולאו דוקא גבוה הפה . וכמו בחפ"ן השעשם הוא שהיו כנגד הלג בדאיחא במנחות ל"ל ובבב"מ י"ג . וזהו כתבו כחוס' אחרונים לפסוק בירושלמי . ובפרט לפמ"ס השור כ' רפ"ט וב"י סס בשם הר"ד מנוח דאם כתיב למטה משלים העלין כשר . א"כ בדיעבד י"ל בזה ל"ט . [וראוי כ"י ס' רפ"ט שכתב דהא דליף מה קשרה גבוה . היינו גבוה היר לאורכו . ודין מנייה שלא היה המנחה נעשה האחרון גבוה הפה כמו שהעלין חייב בסוף היר גבוהו .

הוא הא דגלים עליון יליף לה מקרא דוקדקתם וכחבסם . ומש"ל
בזה הוא דוחק . חבל למש"ל כאלו ח"ס דליף לה מביאלח :

אבן כג"ל נראה שהעיקר ליתר אחר כהך חכם ביטוי כרין
רוב שיטורים שחברה . ורק בדבר שהלחה הכורה בנזק
האדם עלתו כמו קומץ ומלוא השני שייך לפי מה שהיה חכם .
מש"ל בזה . וביתך דרך ביאלח כבר כתבתי שאין זה מורה על
גילח מסכה שיהא הכרז יתן לשיטורים דהא בית השופטים
וגם דלא מסכה שיהא הכרז יתן לשיטורים דהא בית השופטים
חייב במוזה וסם לא שייך לומר נגד כתיבו של נשי"ב דהא
השופטים טולם יש להם דין נשי"ב . ועב"ל דבכתיבו של חכם
ביטוי משטרים . וכ"כ הק"ע בירושלמי דחלוין בחר חכם
ביטוי . ובכך דמנחה ל"ד לולא פירש"י היה נלע"ד הכונה
דליפנין ביאלח מימין משום דכל פיהא שחדם פניה הוא לימין .
וכשנגמם חכם ל"ד ליתניס ל"ד ימין השתח . וזהו ל"ד לקבוע
בם המזוזה . ודקלומר רבה הטעם דעקב ברעשא כרעש דיימא .
נראה דהוא ס"ל כמ"ד ביומא י"ו ע"ב דרק גבי עבודה אחרין
טיפה לימין ולא בשאר דברים . ורבה בר עולא דליף מקרא
דמלכיס נראה דמייתי מזה רחיה שנס בציאה ריקניה שלא בשעת
עבודה נכנסים דרך ימין . ועפ"י נראה לישב דברי הבה"ט
והשאלתוהו שלא הביאו הא דעקב כרעש דיימא בדישא והביאו
רק דרשא דביאלח וע"י נשי"ב והטעם ס"ל . ולפ"י ח"ס דליטוי
ס"ל כמ"ד ביומא י"ו דהך בחושבנא בשלמא חלוין בחר ימין .
ולא ח"ס הדרשא כששמו שדרך ציאה ל"ד ליתן מימין לפי
שנסים בלד ימין השתח וע"י יומא נ"ח ע"ב . ול"ע למה לא
הוזכר בשופקים דין זה או גם בדברי חול קי"ל דכל פיהו יהו
לימין . ובשבת ס"א ע"א ובשופ"ט ח"ח כ"י ב' וד' משמע
דחולקין כבוד לימין חף בדברי חול דקלומר סם שטול של ימין
היהל וכן ברח"ל ע"ס . ובגוף סוגיא דיומא י"ו קשה דהא
קרא דפוטס חירי רק בחושבנא . ח"כ מוכח דגם בחושבנא
ל"ד לפניה לימין . ול"ל דקרא קמ"ל חף ליהנו למעשה ולא
לענין השבון ובחשמונה ליתן פוטס דקרא והקמ"ל בזה :

ומה שנסתפק לדעה הירושלמי חם המזוזה למעלה מכתיבו
או למטה כולו או מקלחו . הנה מלשון הירושלמי כנגד
כתיבו משמע כנגד הכהף ממש . והם המזוזה חרובה יותר
מכתיבו של חכם נראה שצריך לקבוע באופן סקלה ההתחון של
המזוזה יתחיל כנגד כתיבו . דהא גם הירושלמי ס"ל שם דבשי
בשלים העליון . רק בשער גבוה הרבה ס"ל לירושלמי שיקבע
כנגד כתיבו . וח"כ כמה דמני לקבוע גבוה עדיף ספי .
ובפרט למש"ל המדברי וס"פ בטעם הירושלמי כדי שיפגע המזוזה
ורחיק צבואו ובלאחי . ח"כ סגי כשקלה ההתחון יתחיל כנגד
קלה כתיבו ההתחון . חבל חין לקבוע באופן שיתחיל קלה
ההתחון כנגד קלה כתיבו העליון . דהא לא מיקרי כנגד כתיבו
רק למעלה מכתיבו :

והנה הפוסקים כתבו בטעם הירושלמי שמיטה כנגד כתיבו
משום דהתחם נשי"ב מנחה ל"ג הטעם שמיטה נשפח
הסגור לר"ס כי היכי דלפגע במזוזה החולה . וזהו ל"ד ליתני
כנגד כתיבו שט"ז פגע בה . ולפ"י י"ל דשלמנח ז הלוי או
דרשין טעמא דקרא . דלמ"ד ל"ד טד"ק הו דין מזוזה רק גוה"כ
ואין לנו לדון מסברא בזה . וזהו כדדרשין שצריך גבוה היינו
בגובה הפתח בשלים עליון . חבל חין דרשין טד"ק . ח"כ הו
טעמא דמזוזה כי היכי דלפגע . ואיך ליתני כנגד כתיבו . וגם
בטעם גוה"כ ח"כ פוגחא במנחה ל"ג דר"ח מסורח אחר
סם הטעם משום שמיטה . וכמ"ס בחבורי ח"א ס"י ס"ג דהך
למ"ד טד"ק יש פגוחא ח"ה טעם לדרוש . ולמ"ד משום שמיטה
ח"ל ליתנייה כנגד כתיבו . והאשר דלי"פ והרזויהו לחיטוי דח"כ
בה משום שמיטה וגם משום זכירה שיפגע במזוזה וזכור מלכות
שמים כי זה עיקר מזוזה זו ויכורה . ועפ"י נראה לבאר הא
דח"ה הירושלמי דבני מדרשא דר"ח עבדי הכי . וקשה למה
לא טעם כן ר"ח בביתו . ולפ"י י"ל דבעלמא י"ל הטעם משום

שימור ושפיר יש לקבוע בשלים העליון . חבל בביתמ"ד דהו מקום
קדוש וח"ל שימור דגל"ס שמיטה נמלחא בתיבוס חורה וחסלה .
ועב"ל הטעם משום זכירה כי היכי דליפגע במזוזה . וזהו
הואכתי לקבוע כנגד כתיבו כמ"ל . ונראה דס"ל ל"ד טד"ק וכו'
רק גוה"כ . או דס"ל עיקר הטעם הוא משום שימור . וזהו
ל"ד דווקא בשלים עליון כמ"ל . ובביתמ"ד ס"ל דפטר מדינא .
ורק לחימחא בעלמא המדרי ריה לקבוע מזוזה בביתמ"ד . וכמ"ס
המדרי ובש"פ שם להחמיר לקבוע מזוזה בביתמ"ד כי חין
השטר בזה . וזהו אחר שקבעו כנגד כתיבו כיון דליכא בה רק
טעם דזכרון כ"ל . ובהו מדוקדק ליתן הר"ח ב"ה מזוזה
שביבא דירושלמי ח"ה דבני מדרשא דר"ח טעו מזוזה ומיחין
כנגד כתיבו . והוא חמוה דלמה מייתי הא דמיתה כנגד
כתיבו . ובירושלמי הוכר זה מתקדם ולא אח"כ . ומלחא
שכבר חמה בזה המש"פ סם ושאלר בקישור . וביותר קשה
דח"כ מייתי דין בשלים העליון ולא הביא כלל דעת הירושלמי
דמיתה נגד כתיבו . ולפ"י י"ל דהנה הר"ח ס"ל כנגד סם
דביתמ"ד פטור ממזוזה . ומייתי ע"ז מירושלמי שטעו מזוזה בני
מדרשא דר"ח חבל הניחו נגד כתיבו . וזה הו הכונה דהו רק
חומרא בעלמא ולא מדינא וכמ"ל . ועב"ל לפ"י י"ל דהך לפ"י
הל"ח ס"ב מה' מלוה ולוה דקי"ל כמ"ד טד"ק . מ"מ שפיר
יש לפסוק דמיתה בשלים העליון וכמ"ס דין . והטעם משום
שימור ולא משום כי היכי דליפגע . ולפ"י ל"ע בדברי החו"ט
מ"ה ח"כ שכתב הטעם כי היכי דליפגע וכתב סימיה בשלים
העליון והק"ל :

והנלעד עיקר לקבוע בחתולה שלם עליון כסתחא דר"ס
דין ובפרט לפ"י שפ"ל דלי"פ הר"ח
והכבלי רק בירושלמי חול למ"ד טד"ק . ועי"ל בזה ח"י פלוגתא
דמנחה ל"ז או ליפנין השלין בשלמא מוקדקתם וכחבסם או
מידנה יד כסה . דלמ"ד מיד כסה אלעריך וקדקתם וכחבסם
ללמד על מזוזה שיהא גבוה . ולמ"ד מוקדקתם וכחבסם ס"ל
דמזוזה גבוה הוא רק משבחה כדי שיראה צבואו . דהך
דמ"ט דרשין מריקס אחד כזה דרשוח . חבל הכא כיון
דליפנין מוכחבסם מניף הכתיבה דהו בימין חלמא דלא חירי
קביעותה המזוזה רק בכתיבה . וליכא למדרש בה לענין
קביעותה גבוה . ועוד דיל מה לחשיבן שצריך להיתם כנגד
הלב כדח"ה במנחה ל"ז ול"ה ל"ד גבוה ס"ד . ובכ"ל ל"ד
להיתם על האוח . מש"ל במזוזה . וכיון דליכא פירכא או לא
ליפנין מהקשא היבא דלעריך היקש לרש ח"מ . ועב"ל
דס"ל שלם עליון רק מסבחה בשלם שיראה צבואו חם המזוזה .
ובשחסי למטה לא יראה . וח"כ בשער גבוה ל"ד ליתנייה כנגד
כתיבו כדי שיראה . והנה במנחה ל"ז ח"ה רב ח"י אחר
דליפנין שמאל בחשילין מידנה יד כסה וקי"ל כרז ח"י בזה
כמובאר בר"ף ובד"ס שם ס"ה ובח"ה ח"ה ר"ס כ"ז
באר"ך בזה . וח"כ אלעריך היקש דוקדקתם וכחבסם למזוזה
שח"ה גבוה . והיינו כמ"ד בשלים העליון דווקא כ"ל . ועוד
דהא הרי"ף והרמב"ם והר"ם והשאלתוהו ובה"ט והאשט"ל וס"פ
וספר ירמ"ס והח"י והב"ב כולם כתבו שצריך להיתם בחתולה שלם
עליון . וכ"ל דעת האוס' שכתבו במנחה ל"ז דס"ם דין פלוג
על הירושלמי . וכן רח"ו בהעתק שלם ובג"ל אשט"ל שכתבו
שאין לנו משפט הש"י להיתם בחתולה שלם העליון . וזהו
הסוגיא בני השילין דחלוין בחר כתיבה והיינו כמ"ל דליף
ימין מוקדקתם וכחבסם ע' ח"ה ס"י כ"ז ס"ו . מ"מ י"ל דס"ל
ג"כ הא דשלים העליון וכמ"ל בזה . ועי"ל דרשין הכי
מה כתיבה בימין היינו המזוזה קבועה בימין כדליפנין מביאלח
ביאלח . ומ"מ ליפנין שח"ו בכתיבה מדדסיק לה קרא בלשון
כתיבה . ומלחא שפיר נילף כתיבה מקשייה לענין גבוה .
ומש"ל שם פירכא מ"ד שצריך כנגד הלב . ד"ל ח"כ לא נכתבו
רק שצריך נגד הלב . ועב"ל דים מקום ביד נגד הלב שאינו
גבוה ור"ס במנחה סם מקרא שצריך גבוה וע' ח"ה ר"י
השילין בזה בהגהה סם באורך . וח"כ שפיר יש ללמוד מזוזה
מחשילין

מחשילין . והר"ח יחד
ועד מה שכתב
המזוזה יחיד
ושמאל לפסוק כ"י זים
וסקנה כבודו דהא ח'
כלי . וח"כ גם לשמו
בעלמא בזה ועיקר ו
דהא לא מייתי בעירוב
גם לרז יש לדון דהא
כ"י דלמיניה ר' יומ
ור' זיקא סם מ"ז פ
מה דלח"ה כב"ב
כ"י יוסי שטיטא יחיד
עמו קמ"ל . וכתב סם
דבלכה כ"י יוסי חף ו
הרי מובאר דרז ס"ל
ושפיר הקשה

בבדו ידירו הרו
עד מ"ס הפ"ג ו
מנחה בכלי
לענין חלה עד שיכסה
בכל האחרונים . והכ
לשון הוא רק שמכנס
שיכסה כמפה גם למס
מח"ל ה' פסח נן .
שלא לא נכנסו כל כח

נראה דעת האג
הך והגדל
הח כעודם דלמלמטה .
ומלמטה דהו כחור
ז' לא קי"ל דמלמטה
קמ"ל דהא פסוק דו
ולדעתו הכרסות הוא
וכרסה כניב המלמטה .
כלי שם בה ח"ך .
שפשוטיהן טהורים .
שמחשפט . ורק ל"ו
המרגליות גומא וע"י
לענין ארז שטם ו'
שמחשפט לא מיקרי
למכרין וס"פ ב"ס
להפוסקים דכריכה ב
החו' נשכה ס"פ ע"ו
משום דחז לקפלו ול'
כלי עור טהורים
אלמלא דכל דבר הו
נראה דרק כלי מיקר
בעינין יש לו ח"ך . ו
דכלים חנן דכל כענ'
מ"ב חנן דשור הענ'
שמסתמח על חב"ן

מחשילין . והראב"ד והמרדכי שהביאו הירושלמי להלכה הם יורדים נגד כל הגאון פוסקים :

ועד מה שהביא הקצ"ב ביבמות פ' הגבל אוח כ"ז בשם רמב"ם ויור' סי' ל"ד שהקשה ביבמות פ"ג למה לרב ושמואל לפסוק כר' יוסי הא בלח"ה קי"ל הלכה כר"י מחבריו . והקשה כבוד דהא אוחא בעירובין מ"ז דרב לוח ליה הנהו כללי . וא"כ גם לשמואל י"ל כן . והנה בחזו"ת יור' שם הרגיש בפלגו בזה ועיקר קשייתו שם נראה שהיא מהא דשמואל דהא לא מייחו בעירובין שם דלית ל' לשמואל הנהו כללי . ולדעתו גם לרב יש לדון דהא דקאמר שם דלית ל' לרב הו' כללי הו' כפי דלחריטתו ר' יומן שם . אבל הו' כללי דקאמרי ר' יעקב ור' זיקא שם מ"ז פ"ב י"ל דגם רב ס"ל . וכן יש להוכיח מהא דלחיא בבבבבב ל"ז ע"א דלמר רב אין הלכה כר' יוסי פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים מהו דחומא נמוקי עמו קמ"ל . והנה בבבבב יבין ששענה כלל רבי' הטובה דה"ל דהלכה כר' יוסי אף מחבריו קמ"ל דהא אין הלכה כר"י ע"ס . כפי מובא' דרב ס"ל כר"י ור"ז דהלכה כר"י אף מחבריו . ושפיר הקשה המ"י והקצ"ב ויש להאריך בזה :

סימן פ

כבוד ידיו הרב הגאון וכו' מרה יהודה לוב נ"י אבד"ק באקאואו

עד מ"ש הפמ"ג בלח"ה סי' ה"ז במו"ק קמ"ל שאם התלוט וממס בכלי ויש גודש על הכלי אין מלוטף הגודש לפניו מזה עד שיכסה במפה מלמעלה ומלמטה . והוציא להלכה בכל האמרו"ס . והקשה מה"מ דבשו"ר סי' ש"ה וכלבו להשן הוא רק שמכסה במפה . משמע דכגו בניסוי לחדד ואל' שיכא המפה גם למטה . ומ"ש הש"ך בסי' ש"ה סק"ה בשם מהר"ל ה' פסח קן . לא קאי על דברי הסו"ר . דק הוא דבר פ"ט שאם לא נכסו כל המלות בכלי יתנם במפה והו' כמו כלי עכ"ל :

נראה דמה האמרו"ס בזה דכיון דבני צירוף כלי שיש לו חוק והגודש אינו מלוטף . אי"כ מה יושיל כשיכסה אף הגודש מלמעלה במפה . ולפי האר"י שהיא המפה מלמעלה ומלמטה דהו' כחוק כלי וכמ"ס מהר"ל . וישו כלים הסמוכים זה לזה קי"ל דמזמרי' . ומע"כ הקשה עוד דמה רבוחא קמ"ל דהא פשוט דכלי פשטן מיקרי כלי במקרא ובמשנה . ולדעתו הרבועה היא לפי שהמפה אין לה חוק . ורק כשפולה וטורכה סביב המלות . ולענין צירוף קי"ל כלי דבעיני כלי שיש בה חוק . וכן קי"ל בכלים פכ"ז מ"ב בכלי שור שפשוטיהן טורכים ומקבליהן שמהם שזרח המשות טהור לפי שמהפשוט . ורק לצור המרגליות שמה לפי שנעשה בו ע"י המרגליות גומא וע"ש בר"ש טעם אחר . וכן במ"ד שם פליגי לענין צור טהור ולצור עולם ע"ש בר"ש דג"כ הטעם כיון שמהפשוט לא מיקרי כלי קיטול . וע"ש מ"ז לענין שור שנעשה לחכרין וע"ש בר"ש בשם האוספשא . ואדרבה יש לדון מ"ל להפסיקים דכריהו במפה מיקרי כלי לענין צירוף . ואף שכתבו החו' בשב"ס ס"ג ע"כ ד"ה מנין דלהבי ארי' עומא בכל שהו משום דחזי לקפלו ולהח בו מרגליות או מחס . ודלחריק דפשוטי כלי שור טהורים הייט בעור שלוק שהיא קשה ואל"ל לקפלו . אלא דכל דבר המחפף מיקרי כלי לענין קבלת שומא . נראה דרק כלי מיקרי אבל לא כלי שיש לו חוק . וגבי מהו בעינין יש לו חוק . ובענין עשוי לחכרין צ"ע טובא דבשפ"ז דכלים חק דכל העשוי לחוק שמה ולחשי טהור . ובפכ"ד דכלים מ"כ חק דשור העשוי לחוק שמה וק"ל במ"ד חק שמשפחה של חכרין ושל נבלי בני לוי טהורם מכלום וע"ש

בר"ש . וכן חק בפ"ז מ"ז דחוק נבלי' וכמוהו טהורים . ובפכ"ז מ"ב חק לצור המרגליות שמה ולצור משות טהור . ובאוספשא הובא שם בר"ש לצור מרגליות כשהוא בחוכו שמה ובשפ"ט טהור ומיטמא ומיטמא חשילי עשרה פעמים ביום . ובמ"ז שם אוחא דהכרד כשהו ואנימן שמה ושור שנעשו חשי' לכלי טהור ולחשקלות שמה . ובאוספשא הובא בר"ש שם עוד שנעשו לחכרין חשילי כ"ש שמה . וכל זה לצור ציור וישב . וכן דברי הרמב"ם בענין זה לריבוי ציור בשעתו בזה ע"ש ספ"ז מה' כלים ובראב"ד שם ופ"ו ה"א ופכ"ד ה"א ופכ"ו ה"ב י"ג :

נראה יסוד הסברה בזה דיש שני מיני חשי' . חשי' שמכסה בו רק מלמעלה וחשי' כושר סביב הדבר . ומה טהור משום דלא דמי לכלי קיטול כלל כיון שאין הדבר נכנס בו בלוחין שיוכל להחיקו בו . ויש חשי' שנגרד סביב כל הדבר ובכ"ז מיקרי חשי' לפי שעיקר המטותן בזה לכסותו מפני חבק ופטר וכדומה דבר החויקו וכחשן בפע"ל דכלים מ"ז שאם נעשה חשי' דבר המכסה לא מיקרי כלי . וכן הו"ל בחי"כ פ' ה"ה . ואף דמסקינן בשב"ס י"ב דלצולו מטיטוף מיקרי טהור ליה לענין הכשר . מ"מ כלי קיטול לא מיקרי רק חשי' בעלמא . והו' החילוק בין חוק לחוק בפע"ל דכלים ע"ש לענין פתחו מלידו דחוק מלינין שמה אף כשמכניסו מלידו . ומיושב קשיית ההוי"ט שם ע"ש . ואף שיש לו בית קיטול מ"מ כיון שנעשה רק להליל . מחבק ובדומה לא מיקרי כלי . וכן הו"ל בחי"כ פ' שמי' כל אשר יעשה מלאכה בהם פרט לחשי' כלים והוציא כפי' הרמב"ם בפע"ל דכלים . והטובה שאף כלי גמור לר"ך שיהי מיוחד לחזק מלאכה ולא להליל מחבק ויע"ה וכדומה . והו' קשייה של יוצעים ופסחן טהורם שם פע"ז מ"ז מפני שנעשו ליעשה אף דלא גרע מחריג כל שהו דמקבל שומא . ובכ"ז דכיון שחזקה להליל מוע"ה נהבטל מחזקה כלי . אף דחריג ושור כל מהו כלי קיטול כמ"ס החו' בשב"ס ס"ג ע"כ . ובראב"ד בפירושו לחי"כ שמיני כחב שחוק מ"ל הכלי משפחה ומלו"ה ליה עומא . וחשי' הוא לשמור הכלי שיכא מלחמה . וצ"ע דהא כחב כהשטת פכ"ז מה"כ ה"ה דכל לאצלי טהור . ולר"ך לחלק בין כלים משפחה שהיא בגוף הדבר להלילה מחבק וליבולך שהיא דבר חלוני . ודחוק וההבדל לק"ך . וחכרין מיקרי כשהו העור לחכרין זה וכן דרך לחשי' להחיק דבר זה חזיר מוכרן . ושפיר מיקרי כלי קיטול כיון שדרך השמישו כק"ך . ורק בשפ"ט טהור דבע"ל מישה חזרת כלי . ולהחוי' דשבת ס"ג שהזכרנו צ"ל דלא טהור רק בעור שלוק שקשה לקפלו . והו' כל עוד שלא נעשה בו גומא בעין בית קיטול קצטו אינו שומד לחכרין . אבל דברך רק שמה בכל גומא מפני שהשור לקפלו . ובחו' רעק"א פכ"ו דכלים הקשה למה לצור משות טהור הא חפשי לקפלו כיון שכבר החזיק בו משות . ולפ"ד כיון שקשה לקפלו אף שכבר קיפלו בקושי . מ"מ אינו שומד לכך וטהור . ועוד יש חילוק בזה בעשוי לחוק שיש חוק שהוא כדי לחשו בשעת מלאכתו שדרך הדבר להיות לקיחה פ"י ד"א . אבל לא שלא בשעת מלאכתו . ויש חוק שעשוי להחיק בו הדבר שלא בשעת מלאכתו אבל בשעת מלאכתו מולאו מהחיק לחשימו . וכן בחכרין יש מיני' אלו . והנה בל"ך לו בין בשעת מלאכה בין שלא בשעת' וחזי מקב"ט שהיו הוא עשוי לקבול גמור . וגם דדמי להכלי בעלמא כיון שחייט נסדר ממנה . ואף פשוטי כלי טן שמהם במשפחה משמשי' אדם בשעת מלאכה ושלא בשעת מלאכה כדלחיא בחי"כ הובא ברמב"ם בפ"ה"מ פע"ו דכלים ופסקה רפ"ד דכלים . ובר"ש רפ"כ"ב דכלים ובחו' סוכה דף ה' . רק שם יש פוסקים דס"ל דהו' דרבנן . והבא"גבי שור כלהו דהו' דלחריחא וכמ"ס דהו' ככלי גמור . ואם השתמש בו רק בשעת מלאכה אינו חשי' רק כשהו יד ואין עליו חזרת כלי . ואף דין יד אין ע"ך בזה כיון שאינו משתנה להכלי . וגם אם הכלי בעלמא אינו מקב"ט גם החק אינו מקב"ט . ואם משתמש בו רק שלא בשעת מלאכה אינו חש

שני מלכים משתמשים בספר אחד

ספר

מזוזת מלכים

על קיצור שלחן ערוך
הלכות מזוזה כללותיה ופרטותיה

ספר

כבוד מלכים

וכו יבואר: א. האיד היו כופין על קיום מ"ע; ב. מ"ע שמתן שכרה בצדה
מה דינה לענין כפיה; ג. כמה ממון מחויב לבזבו על מצל"ת ועל מ"ע; ד.
שגגת לאו ואונם אי בעי כפרה; ה. המתכוון לדבר איסור ועלה בידו דבר
היתר אי בעי כפרה

חברו

הרב הגאון האמיתי שר התורה עמוד התורה אספקלריא המאירה
ארי שבחבורה

בקש"ת מוה"ר משה צבי לאנדא זצ"ל"ה

בעמ"ס מבשר שלום, שלחן מלכים, ספיקות מלכים ועוד
דין ודעה נאמן בק"ק קלוינווארדין רש"מ מ"ב
יצא לאור מהדש ברשות נכד המחבר

בהוצאה

תורה אור

פה וויליאמסבורג יצ"ו
חודש שבט תשנ"א לפ"ק

ל' יום, ולכן פטור ממוזה פחות מל' יום, וע"כ מכריע ל' יום נגד האחרת, אבל בא"י שקנין השכירות תיכף, חייב במוזה תיכף. שם בד"ק ועיי"ש.

פ"ק (נג), ובקונטרס המוזה הביא כפי המדות הנהוגות היום בא"י, כל שהפתח גבוה עד שני מטר ושבעים צ"מ, שתחילת שליש העליון הוא מטר ושמונים צ"מ מהארץ, יש לקבוע המוזה בתחילת שליש העליון, ולא למטה מזה וכל שהפתח גבוה יותר, יש לקבוע למטה משליש העליון, כנגד כתיפו של אדם בינוני, דהיינו שקצה התחתון יהיה בגובה מטר וארבעים צ"מ מהארץ, (ועיי' לקמן באות ז' שיעור אחר ע"ז).

פ"ק (נג), ומניחה כנגד כתיפו וכו', עיין בלחם הפנים שמקשה, שהרי הגמרא דידן עליג על הירושלמי, ואיך פוסקים כהירושלמי נגד בבלי, ועוד מקשה שנתם פתח בגובה איש הוא, ולהלכה כשר להשים המוזה בכל גובה של שליש העליון, וא"כ נמצא שהמוזה למעלה מכתופו וכו' עיי"ש, ובמסגרת מתרץ, דהמרדכי מסתפק אם חולק הבבלי על הירושלמי ובסוף פוסק המרדכי דצריך לקבוע נגד כתיפו ועיי"ש, ומסיים במסגרת, אם מגביה עצמו וסוף המוזה נגד כתיפו די וכו' עיי"ש, והנה הא דלחה"פ בנה יסוד שצריך דווקא נגד כתיפו להירושלמי אפשר לתרץ.

ב) אולי הירושלמי מצריך נגד כתיפו, רק שהפתח גבוה הרבה, ואז נפל כל השיעור של שליש העליון, כי לא יוכל לראות המוזה שם, ולכן ממילא בא השיעור דנגד כתיפו, דאל"כ איזה שיעור יהא באופן הזה, אבל כשהפתח בגובה בינוני או בטל כל השיעור שבין כתיפו, ובא השיעור הקבוע של שליש העליון, ואפי' שיהי' יותר גבוה מכתפו, ואפי' גם אם הגביה עצמו לא יגיע סוף המוזה נגד כתיפו ג"כ כשר, מפני שהעין תופס רואה המוזה אפי' שגבוה יותר מבין כתיפו, והעיקר שיראנה, משא"כ בירושלמי מיירי בגובה כ"כ שאפי' העין לא תשורנה. ומ"ש הטו"ז (בס"י רפ"ט) מהפסוק דבין כתיפו שכן, שצריך להיות נגד כתיפו, אין זה הלכה ממש אלא אסמכתא בעלמא, כמ"ש הטו"ז הלשון אסמכתא, וגם מש"כ הטו"ז (בסימן רפ"ט ובסי' רפ"ז ס"ב) דינחנו בין כתיפו בפתח גבוה כדי שיראנה, אפשר לומר דלאו דווקא בין כתיפו ממש ולא משהו למעלה מבין כתיפו, דאו לא רואה, אלא כוונתו דאם נתיר בפתח גבוה להניח למעלה מבין כתיפו, או ממילא יניחנו לפעמים כ"כ גבוה ורחוק מבין כתיפו עד שלא יראנה, וגם אפשר לתרץ כן את המרדכי, ואפי' דבפשטות להט"ז צריך דווקא בין כתיפו, מ"מ בירושלמי (פ' בתרא דמגילה) בוודאי אפשר ומסתבר לפרש כן, וכ"מ קצת בקרבן העדה שם, והירושלמי בעצמו מביא דברי ש"ס שלנו שיניחנו בשליש העליון, ואח"כ מקשה שם בשער גבוה איך נעשה, ומתרץ שיניחנו בין כתיפו, הרי ברור דהירושלמי סבר השיעור דשליש העליון, וכ"כ באבני חר, שהירושלמי מיירי כשגבוה הפתח ד' או ה' אמות בתחלת שליש העליון (עי' להלן במ"מ) ושתלוי בראייתו, וכ"כ בקו"ה דאין דין פסוק שהמוזה תהיה נגד כתיפו של אדם, דא"כ בטלת לשיעור תחילת שליש העליון, אבל בגובה כ"כ שאינו ניכר המוזה או צ"ל בין כתיפו מדקט הירושלמי דווקא פתח גבוה הרבה.

ג) ואף שנראה שהקיצוץ למד בדברי המרדכי והטו"ז דסוברים דהירושלמי סבר דלא יניחנו למעלה מבין כתיפו משהו בכל אופן שהוא, ומש"כ הירושלמי הלשון גבוה הרבה, פירושו דאם הפתח לא גבוה כ"כ, או ממילא יוכל לכונן שיכנס בתוך השליש העליון גם השיעור דבין כתיפו, (ומה שסובר הירושלמי גם השיעור דתחילת שליש העליון היינו משום שלמטה מבין כתיפו מודה הירושלמי שצריך להניחה לכתחילה אם הוא בתוך השליש העליון, אך זה סובר הירושלמי שלמעלה מבין כתיפו לא יניחנו שאז לא יראנה), אבל אם הוא גבוה כ"כ שאם יניחנו בתחילת שליש העליון יהיה למעלה מבין כתיפו, אז זה כבר נקרא פתח גבוה, וצריך להניחה למטה מהשליש שיהיה בין כתיפו, שאל"כ לא יראנה, ולכן מקשה שפיר הלחה"פ שאנו נוהגים ופוסקים להניח בכל גובה השליש העליון, וא"כ אנו מניחין ע"כ למעלה מבין כתיפו כנ"ל ועיי"ש.

ד) אבל לפי שיטתנו (לעיל באות ב') יתורץ קושיא הזאת שפיר, ולא קשה כלל, כי גם הירושלמי מתיר להניח המוזה למעלה מבין כתיפו, אלא העיקר לא כ"כ גבוה שלא יכירנה.

וזה יותר גבוה מקומת איש, ולא צ מגביה עצמו וכו', דזה קצת דחוק, ו חולק, דבכל ענין אפי' גבוה מאד המסגרת, ובקו"ה הוסיף עוד ראשון וא"ח להר"א מלונגיל, ופסקי תוס' ולו

ה) אך צריך להבין איך נכ בפתח גבוה, והלא יש קרא דוקש ולהירושלמי ג"כ קשה, מדמצריך לקו דילן מהקרא, והנה לכאורה בירושלמי וגם דלא הביא הדרש דקרא ולא דבפתח גבוה הרבה לא קמייירי קרא, כלל (וכעין זה ראיתי שפירש במסכ עשרים אמות הלא אין זה דרך ביאה, קשירה בגובה אף כתיבה בגובה,) ובשערך דאפי' פתח האולם נקרא בי רואה, נקרא שפיר דרך ביאה, כי רו למטה משליש, והא דצריך דבין כתפ גם בדרך ביאתך, אבל בשאר פתחים

וגם אפשר דש"ס בבלי יירוש' וכתבתם הוא, דיש שני פרוטים בגובו הוא, ובפתח גבוה דא"א לקבוע לפי גובה לפי גובה האיש, ולפי"ז אפי' ו כלול בקרא, אפי' למטה משליש הע ושלש העליון, הוא חד שיעור וע' דלמעלה מבין כתיפו פסול, כסברת

ו) וכ"כ ביד הקטנה דבדיעב בפתח בינוני למטה משליש, אך קצח לא מכשיר בין כתיפו אלא בפתח ג בינוני לא מיירי הירושלמי.

ד' ה' אמות הוא לפי שיעור הרב ד גבוה מזה, קובע המוזה בין כתיפו ובקו" יתיר מוספך ו- באבני נזר" משמע כמש"כ, והשתא אם היה תחילת השלי למטה משליש העליון והיינו מטר א נזר", שהיה יכול לקבוע בתוך השלי זה פסול להירושלמי, ובפרט לפי ס מכשירין בין כתיפו.

והנה הרה"ג ר"מ סולבייצקי ו לא כהירושלמי, אפי' בפתח גבוה ל למטה משליש העליון בין כתיפו, או שליט"א השיב לי על שאלה זו וז"ל כתפו בזה ועמ"ש"כ במוזות ביתך (ס בזה, ולכתחילה בודאי לא יניחנו ו כנלענ"ד. וכמ"ש בקו"ה.

21

וזה יותר גבוה מקומת איש, ולא צריך בזה (הקושיא הב' דלחה"ם) תירוצ, "המסגרת" דאם מגביה עצמו וכו', דוה קצת דחוק, אך הקושיא הא' דלחה"ם נשאר קשה, דלתוס', ש"ס דילן חולק, דבכל ענין אפי' גבוה מאד יניחנו דווקא בתוך השליש, ובוה נצרך שפיר לתירוץ המסגרת, ובקו"ה הוסיף עוד ראשונים דפסקי כהירושלמי, ספר האשכול, וראב"ד בהשגות, וא"ח להר"א מלנויל, ופסקי תוס' ולפי שיטתם אין הבבלי חולק על הירושלמי.

ה) אך צריך להבין איך נוכל לומר דש"ס בבלי מתיר לקבוע למטה משליש העליון בפתח גבוה, והלא יש קרא דוקשרתם וכתבתם דצ"ל דווקא בגובה הפתח וא"ל פסול, ולהירושלמי ג"כ קשה, מדמצריך לקבוע בתחילת שליש העליון א"כ מסתמא סבר הדרש דש"ס דילן מהקרא, והנה לכאורה בירושלמי נוכל לומר דלמד כן מסברא דצ"ל השיעור כדי שיראנו, וגם דלא הביא הדרש דקרא ולא סבר כן, אבל אפשר, דש"ס דילן וגם הירושלמי סברי, דבפתח גבוה הרבה לא קמיירי קרא, דאינו בכלל דרך ביאתך בגובה כ"כ שאין רואה המזווה כלל (וכעין זה ראיתי שפירש במסכת מזווה), והנה נצייר בעצמינו דאם יניח המזווה בגובה עשרים אמות הלא אין זה דרך ביאת, ואנו דרשינן בדרך הילוכו, ואין שייך לומר בזה מה קשירה בגובה אף כתיבה בגובה, (אבל שפיר שייך לומר דהייב במזווה דהלא הוא בכלל ובשערי דאפי' פתח האולם נקרא בשם פתח), אבל פתח רגיל ובינוני, אפי' אינו מגיע שם רק רואה, נקרא שפיר דרך ביאת, כי רואה המזווה בדרך הילוכו, ולכן מותר בפתח גבוה להניח למטה משליש, והא דצריך דבין כתפיו, משום דרוב פתחים דעלמא כנגד כתפיו של אדם, וזה גם בדרך ביאתך, אבל בשאר פתחים צריך בשליש העליון.

וגם אפשר דש"ס בבלי וירושלמי סברי דבין כתפיו ג"כ, בכלל הדרש דקרא דוקשרתם וכתבתם הוא, דיש שני פריטים בגובה, א' לפי גובה הפתח דתמיד שליש העליון בגובה הפתח הוא, ובפתח גבוה דא"א לקבוע לפי גובה הפתח, או יש שיעור הב' דנגד כתפיו, דוה נקרא גובה לפי גובה האיש, ולפי"ו אפי' בפתח בינוני ולא גבוה, מותר ג"כ לקבוע בין כתפיו דוה כלול בקרא, אפי' למטה משליש העליון, (ואולי זה סברת המסגרת וש"ס דסברי דבין כתפיו ושליש העליון, הוא חד שיעור וע"ז מקשה הלחה"ם כנ"ל, ובאמת אין מזה הכרח לומר דלמעלה מבין כתפיו פסול, כסברת המסגרת).

ו) וכ"כ ביד הקמנה דבדיעבד תמיד כשר בין כתפיו (כמש"כ, "בחובת הדר"), ואפי' בפתח בינוני למטה משליש, אך קצת קשה, דלפי דברי, האבני נור"ה הנ"ל שסבר דהירושלמי לא מכשיר בין כתפיו אלא בפתח גבוה, שהשליש גבוה ד' או ה' אמות מהארץ, א"כ בפתח בינוני לא מיירי הירושלמי.

ד' ה' אמות הוא לפי שיעור הרב חיים נאה וצ"ל שני מטר וארבעים צ"מ, ואם תחילת שליש העליון גבוה מזה, קובע המזווה בין כתפיו ובקו"ה שהבאתי למעלה כתב מטר ושמונים מהארץ ואולי יש לו פקוד יותר מוסמך ו. באבני נור"ה ששמע כמש"כ, ובין כתפיו הוא במטר וארבעים צ"מ מהארץ.

והשתא אם היה תחילת השליש בפתח בינוני לערך שני מטר מהארץ, וקבע בין כתפיו למטה משליש העליון והיינו מטר ארבעים מהארץ, דלא מיירי מזה הירושלמי לדברי ה, אבני נור", שהיה יכול לקבוע בתוך השליש העליון, מאחר שלא נדע בבירור סברת הירושלמי, אולי זה פסול להירושלמי, ובפרט לפי סברא ראשונה שכתבתי (באות ה') דרק באין דרך ביאת מכשירין בין כתפיו.

והנה הרה"ג ר"מ סולביציק שליט"א אמר לי שאצל אבותיו וצ"ל פסקו כהש"ס שלנו ולא כהירושלמי, אפי' בפתח גבוה לקבוע דווקא בשליש העליון, ובענין פתח בינוני אם כשר למטה משליש העליון בין כתפיו, אמר לי שדעתו שכשר להירושלמי, והגאון שי"ח בהגרי"י שליט"א השיב לי על שאלה זו וצ"ל למטה משליש העליון הרבה פוסלין דיעבד ולא מהני נגד כתפיו בזה ועמש"כ במזוהות ביתך (סי' רפ"ט סק"ט י) עכ"ל, ומסתבר מדבריו שנוטה לחמיר בזה, ולכתחילה בודאי לא יניחנו בפתח בינוני דווקא בין כתפיו, ולמטה משליש העליון, כנלענ"ד. וכמ"ש בקו"ה.

(ולענין שיעור פתח גבוה הנ"ל אפשר שצריך לחשוב רק ד' אמות גובה תחילת השליש מהארץ ולמעלה מזה כבר נקרא פתח גבוה, ואז החשבון הוא, 192 צ"מ מהארץ.)

סי"ק (נו) א), ובחומה עבה, והיינו שאינו תחת המשקוף אע"פ שהוא בחלל הפתח יניחנו דוקא תחת המשקוף (כציור 20), ובענין דיעבד לכאורה יש סברא לומר דתוך ג' טפחים למשקוף הוי בכלל חלל הפתח, ממש"כ הדע"ק גבי מוזהות שאינו מכוונת דכל תוך ג' טפחים הוי כמכוונות, ונראה לי דיותר ראייה מהעמיק טפה ולא אמרינן בגמ' דהעמיק רק ג' טפחים פסול, וכן ממה שכתב הד"ק (בסי' רפ"ה) דרק עד טפה הוי בכלל חלל הפתח אם מניחה אחורי הדלת, ולא אמרינן דיואל צירוף ג' טפחים אלא לענין לעשותו צורת הפתח דהוי לבוד כמו מוזהות שאינו מכוונת, ולכן אין ראייה מהד"ק על מקום הנהת המוזה שאינה תחת המשקוף, דלענין מקום הנהת המוזה כל שאינו תחת המשקוף, הוי כאין משקוף כלל, ואין לנו להמציא דין חדש בזה להכשיר יותר מטפה.

ב) ואפשר גם לומר דבתוך חלל הפתח נקרא בשם מוזהות אע"פ שאינו תחת המשקוף דזה הוי דרך ביאתך, וגם אולי בשעריך, דהוי מקום סגירת השער, וכ"ש בתוך ג' טפחים מהמשקוף, משא"כ באחורי הדלת, אלא בשאין משקוף בכלל לא חל שם פתח ע"ז, אבל כשיש משקוף אפי' קצר חל כבר שם פתח ע"ז, ויכול לקבוע מוזה בכולה אפי' שלא תחת המשקוף, אבל מדלא מצינו ראייה מפורשת לזה, ואולי חסרון משקוף מעכב גם בזה, לכן נראה שיש להוציאה בדיעבד ולקבעה תחת המשקוף, ולכה"פ בטפח הסמוך למשקוף. והנה הרה"ג ר"מ סולוביצקי שליט"א השיב לי ע"ז או דכל הפתח כשר או דוקא תחת המשקוף, והא דג' טפחים או טפה סמוך למשקוף לא אמרינן שיועיל.

והגאון שי"ח בהגרמי שליט"א השיב לי ע"ז וז"ל צריך לקבוע תחת המשקוף ובמקום שא"א יקבע לפחות בטפח הסמוך, כמש"כ במוזהות ביתך (סי' רפ"ט סק"ח).

סי"ק (פ), בענין כריכת המוזה בקלף וכדו' דהוי חציצה מהגר"א בסופו, אמנם יש מי שאומר דמעולם לא יצא זה מפי הגר"א ז"ל וכו', וכ"כ במסכת מוזה מהגאון החזון איש ז"ל, ויש ראייה שכשר ממש' סופרים שכתוב נתנה בשפופרת, ובגמרא (מנחות לג:) חותך שפופרת ומניחה (ועי' בתוס' שם ד"ה הא).

סי"ק (פה) א), באלכסון וכל שניכר בעיני הרואה כשיפוע מעט פני דע"ק, ובמסכת מוזה בשער הציון כתב, ומרן חזון איש ז"ל נהג להניחה כמעט זקופה, ומשהו באלכסון, וטעם דאלכסון (כתבו במ"מ בטעם הצבי סי"ק ח' מהרמ"א) הוא כדי לצאת ידי שניהם היינו כרש"י ור"ת.

ובחובת הדר מביא משו"ת מנח"א שמקשה מה פשרה היא זו לקובעה באלכסון שאינו יוצא לא כרש"י ולא כר"ת, והנה בתוס' שם (מנחות ל"ג ע"א ד"ה והא) כתבו, דלא שייך לפסול אלא מעומד ממש לסברת ר"ת ושוכב ממש לסברת רש"י, אבל אלכסון כשר ואין לפסול בזה, ומוכרח שכשר מפני שרבי היה נוהג לעשות באלכסון, נמצא דאלכסון שאנו ערשין הוא מפני שרבי נהג כן, ולא כדי לצאת ידי שניהם, אבל על הרמ"א קשה דלמה כתב כדי לצאת ידי שניהם עושים אלכסון, דבאמת רש"י ור"ת לא סברי כהתוס' שרבי היה נוהג אלכסון, ולהם אין הכרח לומר שכשר אלכסון ואולי פסול לשניהם.

ב) ואפשר לומר דמפני קושיא זו פסק הגר"א כרש"י, ואפשר גם לומר דהנה לרש"י מושכב פסול ועומד כשר, ובאלכסון ממש שבין עומד לשוכב, הוי ספק ופסול, ואלכסון שקרוב לעמידה הוי כעמידה וכשר (כציור 21), (ובכ"ז לר"ת להיפך), ולפי זה אפשר לומר שבעצם אנו פוסקים כרש"י, דמושכב פסול וכל שקרוב יותר לשוכב פסלינו, וכ"כ בדין האחרון בקונטרס המוזה, אבל כדי לתרץ הרבה מקושיית דר"ת שמקשה דאין זה דרך כבוד דהוי כקבורת חמור וכן ממלבן דקנים, לכן עשו בשיפוע, דבזה מתורץ קושיית אלו, ואין זה סותר גם שיטת רש"י אחרי שזה יותר קרוב למעומד, ואולי לכן החזו"א קבע כמעט מעומד, וזה אפשר כוונת הרמ"א לצאת ידי שניהם היינו לתרץ חלק מקושיית דר"ת.

וגם אפשר לומר דגם רש"י וגם ר"ת סברי דאלכסון כשר, והראיה לזה דלשיטת התוס'

עשה רבי באלכסון, ואע"פ שר' הסכימו לפרש פי' כזה, סימן שנו סי"ק (צד), א' ויש שמצד עצמה אף שרחוק מהפתח יותר נ' דלמדו כן מהרמ"א רפ"ט סעיף אחורי הדלת ואפי' ברחוק יותר נ' ע"ז המוזה, וכן מכשיר גם בח ג"כ בספר ישועות חכמה (בהלך להכשיר תוך טפח אפי' שלא במזו), על מוזהות ועל משמע בסמוך, ובחיי אדם (כלל ט"ו ב' שמכשירים אחורי הדלת אפי' תו ובסוף דבריו חזר בו וכת המרדכי בגמרא דאחורי הדלת, ו זכיתי להבין דברי החיי אדם, דל להכשיר, וגירסתם הכרחית כמובן ובשיטה מקובצת שם בנג שכתב בקונטרס המוזה, בס"ק ל התוס' מפורש דפסולה, וע"כ שא ג) וכתב עוד בנ"א ראי' שם באחורי הדלת שקבעה בכותל כתב רש"י ולא מבחוץ. דקדק ד לרש"י מדאמר שמואל בכל המימ דאחורי הדלת למה אמר פסולה, אבל הא דרש"י א"ש שקבוע על ה הפתח לכן לא פסול ע"כ מחיי א ד) והנה גם בגדולי הקדי במקל פסולה. תנ"ה תלאה במקל מצוה להניחה תוך חלל הפתח וכ דשמואל וע"כ דין אחר הוא, דא דתלאה במקל דר"ק, וכן משמע י הן. וגם מוכח מזה דאחורי הדלו תלאה במקל או שהניחה אחורי בה מצוה שאינו מן המובחר ולא מצוה, א"כ שניהם שוים ואדרבה אבל בהא שפיר דברי הט דשמואל קאמר רק מצוה להניח המוזה ולא על הכותל. וכן הבי גם החיי אדם בנ"א. ה) והנה מה שהביא הנ דפסולה משום דבעינן דרך ביאו דרך הביאה, וכ"כ להלן בהא דמ: וכתוב בשעריך הוא מקום סגירו ולא בחוץ, וכן הוא באחורי ה שהנמי פוסל בכל אופן אחורי ו